

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 102

CLEVELAND 3, O., MONDAY MORNING, MAY 25, 1953

LETO LIII — VOL. LIII

Dulles: Posvet Velikih štirih bi bil zdaj brez pomena

Najprej naj Sovjetija ustavi agresivne vojne v Koreji in Indokini, pravi Dulles.

NEW DELHI, Indija. — Ameriški državni tajnik Dulles je izjavil ob priliki svojega obiska Indije, da po njegovem mnenju ne more imeti nikakega smisla sklicanje konference Velike četvorice, dokler so komunistične armade v Koreji in Indokini in dokler bo Sovjetija nadaljevala z blokiranjem avstrijske mirovne pogodbe.

Dullesova izjava je bila kakor mrzel curek na velika upanja angleških in francoskih voditeljev, da bodo Združene države pristale na konferenco s Sovjetijo kmalu po konferenci Velike Britanije, Združenih držav in Francije, katera konferenca se ima vršiti prihodnji mesec v Berlinu.

Dodal je, da so Združene države, "dasi so prepričane, da če Sovjetija prične splošno vojno, bo s tem samo pospešila svoj konec, vendar zaskrbljene, ker bi tak spopad utegnil povzročiti uničenje vsega sveta."

Dulles je ponovil izjave predsednika Eisenhowerja, da Sovjetijo prav lahko odpravijo to atmosfero medsebojnega nezaupanja, če nadomestijo svoje mirovne besede z mirovnimi dejanji.

"Sovjeti naj pripomorejo do končanja vojne z Zdr. narodi v Koreji. Dokler se bo nadaljevala ta agresivna vojna, je težko zapustiti njihovim miroljubnim besedam."

"Oni lahko ustavijo agresivno vojno proti državi Laos v Indokini. Lahko se sporazumejo za avstrijsko mirovno pogodbo, o kateri se vrše pogajanja že sedem let in v katerih so dajale zapadne sile koncesijo za koncesijo."

Nato je Dulles dejal, da želijo Amerikanci pomagati manj srečnim narodom sveta, toda za večno ne morejo igrati vloge sv. Miklavža.

"Bodite zagotovljeni, da Amerikanci nič rajši ne plačujejo visokih davkov kakor drugi ljudje," je rekel Mr. Dulles, "toda oni so dovolj inteligentni da spoznajo, da njihova dežela ne more nikoli biti otok prosperitete, dokler jo bo obdajal ocean mizerije in siromaštva."

S helikopterji iščejo pobegle kaznjence

MARQUETTE, Mich. — Šest kaznjencev, ki so pobegnili iz tukajšnje ječnice in se skrivajo v gozdovih, iščejo s pomočjo helikopterjev, iz katerih opazujejo gozdove pod seboj, da bi odkrili kakor sled za kaznjenci.

Osvoboditev častnikarja

KAIRO, Egipt. — Tukaj je vlada izpustila egiptskega častnika Georges Fahmi-ja, ki je bil aretiran pod obtožbo špionaže.

Vremenski
prerok
pravi:

Dopoldne oblačno in toplo. Popoldne in zvečer med grmenjem dežni prši.

ZVIŠANJE MEZD PRI GEN. MOTORS

Sporazum med General Motors družbo in CIO United Auto Workers organizacijo za višje meзде.

DETROIT. — General Motors korporacija in CIO United Auto Workers unija sta se sporazumeli, da spremenita obstoječi petletni kontrakt, da se bo na tej spremembi lahko zvišalo meзде in druge dobrine 350,000 delavcem, ki so zaposleni pri tej korporaciji.

Sporazum je bil dosežen, ker so posamezne stavke v štirih tovarnah na srednjem zapadu, ki izdelujejo razne dele za avtomobile, ogrozile ohrometi avtomobilsko industrijo. V tistih štirih tovarnah je zaposlenih 135,000 delavcev.

Walter P. Reuther, predsednik CIO avtomobilskih delavcev, je izjavil, da bo unija začela nemudoma pritiskati tudi na ostale izdelovalce avtomobilov za podobne spremembe kontraktov.

Kmalu po tem naznanilu je naznanil James B. Carey, predsednik CIO Electrical Workers unije, da je tudi ta unija izpovedovala od General Motors korporacije slično spremembo kontrakta za svojih 40,000 delavcev.

Tito obeta, da bo ostal zvest Zapadu

Pravi, da ne bo nikoli pozabil pomoči, ki jo je dobil v najbolj črni uri Jugoslavije od Anglije in Amerike.

BEOGRAD. — Predsednik Tito je 20. maja izjavil, da bo Jugoslavija ostala zvesto ob Zapadu, neoziraje se, kaj bo storila ali dosegla Sovjetska zveza s svojo mirovno ofenzivo.

"Želimo si dobrih odnosov s Sovjetsko zvezo, toda nikoli ne bomo pozabili pomoči, ki sta nam jo dali Amerika in Anglija v najbolj črni uri naše zgodovine," je rekel Tito.

Tito je govoril pred diplomatskimi misijami in letalskimi atašei iz raznih držav, razen iz držav sovjetskega bloka, ob priliki proslave 10-letnice jugoslovanske zračne sile. Proslava se je vršila na letališču v Batajnici.

Tito je dalje dejal, da si Jugoslavija želi prijateljskih odnosov s Sovjetsko zvezo in sosednimi deželami in da je ni sram tega javno priznati.

ZAHTEVAJTE UNIJSKI ZNAK

Delavci, trgovci, društva, zahtevajte na vseh svojih tiskovinah unijski znak! Delavci, pogledjte vsako tiskovino, če nosi unijski znak, in če ne, zavrnite jo, ker tiskovina brez unijskega znaka je prišla iz skebske tiskarne, kjer se ne plačuje delavcev, da bi pošteno živeli! Zahtevajte unijski znak v svojo lastno korist in zboljšanje delavskega položaja!

Polet s potniki preko Severnega letaja iz Evrope v Azijo

To je prvi polet s potniki preko Severnega letaja.

OSLO, Norveška. — V soboto je odletelo veliko potniško letalo, v katerem je bilo poleg posadke, tudi 40 potnikov, preko Severnega letaja iz Evrope v Tokio.

Letalo Hjalmar Viking je odletelo z letališča v Oslu v soboto ob 10. dopoldne. Kot prvo pristajališče na 7,553 milj dolgem poletu je bil določen kraj Thule na Greenlandiji, kjer je letalo pristalo ob 2:19 popoldne. Prihodnji kraj pristajanja je v Anchorage, Alaska, kamor je imelo prispeti letalo v nedeljo ob 1.20 zjutraj.

Dejanski letalni čas za celotni polet je preračunan na 33 ur.

Štirideset potnikov, ki so na letalu, tvori osebje norveške vojne bolnišnice v Koreji.

Senat je odglasoval štiriletni termin za governorja

Poleg governorja naj bi bilo v 4-letnem terminu vključenih tudi 5 eksekutivnih uradnikov in državni senatorji.

COLUMBUS, O. — Ohijski senat je odobril ter poslal zbornici poislancev zakonski predlog, ki predlaga štiriletni termin za governorja, pet ostalih izvoljenih administrativnih uradnikov in za državne senatorje.

Zdaj je potrebna tri-petinska večina glasov v zbornici poslancev, da pride predlog na glasovanje v novembških volitvah. Za governorja pa ni potrebna nikakršna nadaljna akcija.

Preden je bila resolucija sprejeta, je nastala v senatu debata zaradi dodatka, ki bi preprečil governorju ostati v uradu dva zaporedna štiriletna termina. Dolatek, ki ga je predložil senator Fred L. Hoffman, republikanec iz Cincinnatija, ni omenjal governorja Lauschet, toda je bilo jasno, da je bil proti njemu naperjen. Predlog oziroma dodatek je bil poražen.

Samcata ženska je prebrodila Atlantik v mali ladjici

NASSAU, Bahamsko otočje. — V petek je prijadrala semkaj 38-letna angleška hišna gospodinja Mrs. Ann Davidson, ki je v 23 čevljev dolgi ladjici sama samcata prevozila široki Atlantik.

Pred njo je podvzel ta poizkus že njen mož, ki je hotel pred štirimi leti prebroditi Atlantik, pa je moral svoj poizkus plačati z življenjem. Po tej tragediji je žena sklenila, da bo še ona tvegala to nevarno podvzetje, ki se ji je tudi posrečilo. Iz Anglije jo je vodila pot preko Španije, Gibraltarja, Casablance, Kanarskih otokov, Dominike, Antigve, Nevisa, St. Thomasa in Deviškega otočja na ameriško celino. Vprašana, če bi še tvegala tako potovanje, je samo ob sebi umevno odgovorila: "Seveda! — Čemu ne?"

Bodi previden in pazljiv, pa se boš izognil marsikateri nesreči!

Joseph Žele umrl

V petek zjutraj je po trimesčni bolezni umrl na svojem domu na E. 152. cesti v Collinwoodu splošno poznani slovenski pogrebnik Jos. Žele p. d. Zrzinov Jože, v častitljivi starosti 86 let. Soproga Terezija mu je umrla 27. aprila 1947.

Tukaj zapuščajo pokojnik 4 otroke: Louis, Mrs. Josephine Hirt, Mrs. Justine Girod in Joseph ml.; 9 vnukov in mnogo sorodnikov. Sin Henry je umrl l. 1918, sin Ferdinand, ki je bil vojaški letalec, je bil ubit v letalski nesreči l. 1919, sin August pa je umrl leta 1934.

Pokojni Jos. Žele je bil rojen v Slavini pri Št. Petru na Krasu, kjer zapuščajo več sorodnikov. — Tukaj je bival 53 let ter je bil izučeni mizar. Leta 1905 je začel trgovino z železno, leta 1907 pa je otvoril pogrebniški zavod. Prvi prostor je imel na E. 39 St., potem na E. 61 St., leta 1917 pa na E. 65 St., v St. clairski naselbini. Leta 1927 je odprl še en pogrebniški zavod na 452 E. 152 St.

Bil je vsestransko delaven na društvenem ter narodnem polju ter je bil ustanovni član Društva Naprej št. 5 SNPJ, Društva Jugoslav Camp No. 293 WOW, kjer je bil večletni predsednik, Društva Slovan št. 3 SDZ. Pred leti je bil član več društev in ustanov, ki so bile med tem razpuščene, kot pevskega društva Edinost, Slovenskega Sokola, Srca Jezusovega i. dr. Dalje je bil član različnih drugih organizacij, kakor Cuyahoga Funeral Directors Association, Ohio Funeral Directors Ass'n. Zelo aktiven in vnet član raznih kulturnih ustanov, pevskih in mladinskih zborov in prav tako je bil vnet za pomagati domovini.

Pogreb blagopokojnika bo jutri, v torek zjutraj ob 9. uri iz pogrebnega zavoda na 458 E. 152. St., v cerkev sv. Vida ob 10. uri in od tam na Calvary pokopališče v družinsko grobnico.

Bodi pokojniku ohranjen blag spomin!

Mary Perko

Po dolgi in mučni bolezni je preminula na svojem domu Mary Perko, rojena Gregorčič, 8614 Capital Ave., v starosti 81 let. — Pokojna je bila doma iz fare št. Jernej, vas Ambrus na Dolenjskem, odkoder je prišla sem pred 55 leti. Spadala je k Društvu sv. Rešnjega Telesa. Tukaj zapuščajo žalujoče hčere Mary, Louise Mismas, sinove Anthony, William, Ignatius, vnuke in pravnuke. V Aspin, Colo., zapuščajo sestro Antonijo Vidich. Pogreb pokojne bo v torek zjutraj ob 8:30 iz Louis Ferfolia pogrebnega zavoda v cerkev sv. Lovrenca ob devetih in od tam na pokopališče.

Mary Strauss

Včeraj zjutraj je umrla v Women's bolnišnici Mrs. Mary Strauss, rojena Kumel, stanujoča na 1386 E. 30. St. Bila je stara 73 let. Pogreb bo v sredo zjutraj iz Zakraskovega pogrebne-

Kako neusmiljeno se komunisti in njihovi sopotniki norčujejo iz vlade Združenih držav!

Edwin S. Smith, bivši osebni predstavnik predsednika F. D. Roosevelta in bivši član vladnega delavskega odbora, verjame, da vodijo Amerikanci bakteriološko vojno v Koreji, ne verjame pa, da se nahajajo v Sovjetski zvezi taborišča suženjskega dela.

DRZNOST KOMUNISTOV ne pozna mej, toda njihovi sopotniki in ostali "progresivci" te vrste kljub temu ožigosajo za fašista in nazadnjaka vsakogar, ki si upa podvomiti o kakovosti in vrednosti svobode in demokracije, kakršno oni propagirajo, — vsako preiskavo o njihovi izdajalski konspiraciji pa označujejo kot "preganjanje čarovnic".

Vzemimo na primer slučaj Edwina S. Smitha, ki je bil osebni reprezentant predsednika Roosevelta na delavski konferenci v Zenevi leta 1933 in od leta 1934 do 1941 član National Relations Board-a.

V štirih slučajih je Smith prisegel, da ni bil član organizacije, ki propagira nasilno strmo glavljenje ameriške vlade in leta 1940 je zanimal pred kongresnim preiskovalnim odborom, da bi bil član ali simpatizer komunistične partije. Toda ko ga je senatni odbor za notranjo varnost pozval, naj odgovori, če je zdaj ali če je bil kdaj prej član komunistične partije, ni hotel odgovoriti na to vprašanje, češ da bi ga utegnil tak odgovor inkriminirati.

Edwin S. Smith lastuje in vodi zdaj fotografsko agencijo, ki kontrolira v tej deželi prodajo vseh slik, posnetih v Sovjetiji, Poljski, Češkoslovaški, Vzhodni Nemčiji, Romuniji, Kitajski in drugih po komunistih kontroliranih deželah. Odkrito je pri-

znal, da je njegova agencija razpečevala "fotografije", ki prikazujejo ameriške čete, kako vodijo v Koreji bakteriološko vojno. Prav tako je priznal, da je često gost na sovjetski ambasadi v Washingtonu.

Dalje je priznal, da je kot član Labor Relations Board-a konfederal s Harry Bridgesom, delavskim voditeljem na Zapadni obali, ki je bil obsojen zaradi krive pribebe, ko je prisegel, da ni član komunistične partije, kar je. Ni pa hotel odgovoriti na vprašanje, če se je udeleževal z Bridgesom sej te partije, češ da bi ga odgovor na to vprašanje inkriminiral.

Smith verjame, da vodijo Amerikanci v Koreji bakteriološko vojno, ne verjame pa, da bi se nahajala v Sovjetiji taborišča za suženjsko delo.

Smith je eden izmed mnogih vladnih uradnikov, ki so imeli ključne položaje v administraciji in ki so se zatekli k svojemu ustavnemu privilegiju, ki jim daje pravico molka na vprašanje, če so komunisti.

Ni torej nobeno čudo, če komunisti in njihovi simpatizerji smrtno sovražijo senatorja McCarthyja in Jennerja ter kongresnika Veldeja, katerih odbor je zdaj razkril, kako neučinkovita je bila Rooseveltova in Trumanova vladna administracija v svojem postopanju proti komunistični konspiraciji!

Obsodba avtomobilista ki je ubil z vozilom tri dečke

PAINESVILLE, O. — Henry Imrey iz Mayfield Hts., voznik avtomobila, s katerim je 12. aprila ubil tri dečke-kolesarje (o čemer smo točasno poročali, op. ured.), je bil obsojen pred okrsodiščem na 20 let ječe.

Imrey je takrat izgubil kontrolo nad svojim vozilom ter zavozil z njim v tri dečke, ki so stali ob neki poštni tržnici preč od ceste na trati pred neko hišo na Bishop Rd. Takratna preiskava je dognala, da je bil pod vplivom alkohola.

Imrey, ki ni oženjen, je zaposlen kot električar v Thompson Products Tapco tovarni v Euclidu.

Sposobnosti jet - bombnikov

WASHINGTON — B-47 strajtojet bombnik je preletel brez vmesnega pristajanja v 24 urah 12,000 milj.

Eksplodizija v tovarni

NORTH HAVEN, Conn. — V tovarni kemikalij Carwin Chemical Co. je nastala eksplozija, v kateri je bilo ranjenih osem mož.

gavoda. Truplo bo položeno na mrtvaški oder nocoj ob šestih. Podrobnosti jutri.

Matthew Matich

Umrl je Matthew Matich, bivši hišnik v cerkvi sv. Pavla. Rojen je bil na Hrvaškem in star 99 let. Pogreb bo v torek ob 9:30 zjutraj iz Golubovega pogrebne-

Rosenberga imala še možnost pomiloščenja

Še neznane tajnosti sovjetske špionaže so vladi važnejše kakor njuno življenje.

WASHINGTON. — Krogi justičnega departamenta so dali razumeti, da imata zakonca Rosenberg še vedno priliko izprostiti si pomiloščenje smrtni kazni, če se odločita, izdati kar vesta.

"To je činitelj v vsakem takem slučaju," so izjavili gori omenjeni krogi.

Zdaj je bilo naznanjeno, da je bilo zakonca, ki čakata v Sing Sing jetnišnici izvršitve smrtni kazni zaradi svojega vohunstva v prid Sovjetske zveze, povedano, da jima je upati na pomiloščenje, če se odločita govoriti.

Toda to, so izjavili krogi justičnega departamenta, jima je bilo povedano že prej, preden je predsednik Eisenhower odklonil njuno prošnjo za pomiloščenje.

Rosenberga pa sta samo trdovratno vztrajala, da sta nedolžna — Vladi je več na tem, da bi dognala podrobnosti špionaže, kakor pa da bi posadila obsojenca na električni stol.

Povratak letalcev-odličnjakov v Zdr. države

TRAVIS LETALIŠČE, Cal. — Tukaj je v soboto pristalo letalo, s katerim sta se vrnila iz Koreje dva najodličnejša ameriška jet-pilota — Capt. Joseph McConnell in Capt. Manuel J. Fernandez, ki sta ob skup sestrelila iz zraka 30 sovjetskih MIG letal.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Asesment—

Tajniki društev, ki zborujejo v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. bodo pobirali nocoj asesment.

Nov X-ray aparat—

Slov. zdravnik dr. L. Ukmar, ki ima svojo ordinacijo na Waterloo Rd., je pred kratkim dobil nov roentgen (X-ray) aparat.

Lep uspeh koncerta—

Cerkveni koncert pevskega zbora "Lire," ki se je vršil snoči ob 7:30 v cerkvi sv. Vida, je bil prav lep uspeh. Cerkev je bila nabito polna ljudi, ki so prišli poslušati odlično petje Marijinih pesmi.

Slovenska pisarna

5116 Glass Ave., Cleveland, O.
Telefon: EX 1-9717

ROŽNI VENEC. — Otroci s poštvalnostjo prodajajo vstopnice za nedeljsko ligo igr. Napravite jim veselje in kupite vstopnice od njih. Njihovo morebitno nadležnost smatrajte za vnueno za dobro stvar.

VAJE za dramo "Rožni venec": Danes zvečer ob 7:30 skupna vaja vseh igralcev. Pridite točno. Nadaljne vaje po navodilu. — P. Intihar, režiser.

KULTURNI VRT. Seja in sestanek jutri (torek) zvečer ob 8 v Slovenski pisarni. Torej ne danes! Pridite polnočestevlino jutri. Razgovor tudi o novem kipu. — A. Grdina.

MOLITVENIKI (Vечно življenje) se spet dobijo v naši pisarni in sicer v dolarju (\$2) in zlato (\$3) obrezo.

Amerika bo oborožila Abesinijo

WASHINGTON. — Združene države so se odločile, da bodo opremile in izveščale abesinske vojaške čete.

Pod pogoji vzajemne obrambne pogodbe, ki je bila podpisana pretekli teden, bo poslala Amerika v Etiopijo posebno vojaško misijo, ki bo veščala abesinsko vojaštvo v rabi modernega orožja.

Steak za kri

PORTLAND, Me. Neka tukajšnja restavracija je ponudila zastonj sto kosil s sočnimi steaki in, ki darujejo vladi nekaj svoje krvi.

NAJNOVEJŠE VESTI

TOKIO. — Zavezniški mirovni pogajalci so pozvali na "tajno" sejo za korejsko premirje ter predložili nov načrt Združenih narodov, da se konča mrtvilo, ki je zavlada lo zaradi vprašanja onih komunističnih vojni ujetnikov, ki se nočejo vrniti domov. — General Harrison, glavni delegat Združenih narodov pri pogajanjih za premirje, ni teh govoric ne potrdil ne zanimal.

CLEVELAND. — Dve doma narejeni bombi sta eksplodirali in poškodovali dvoje domov na E. 115 St v bližini Bellflower Rd. Ranjen ni bil nihče.

ST. LOUIS. — Včeraj zjutraj je v bližini tega kraja v gosti megli strmoglavila na zemljo letalo, pri čemer je bilo ubitih šest ljudi, ki so bili vsi v službi letalske družbe, ki je lastovala letalo.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

HENDERSON 1-0628

Cleveland 3, Ohio

Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

General Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA

Za Zed. države \$10.00 na leto; za pol leta \$6.00; za četrt leta \$4.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$12.00 na leto. Za pol leta \$7.00, za 3 mesece \$4.00.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$10.00 per year; \$6.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States \$12.00 per year; \$7 for 6 months; \$4 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th, 1908 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd, 1879.

83

No. 102

Mon., May 25, 1953

Dr. — an:.

Pod pepelom

Da ne govorimo o Francozih, Belgijcih, Norvežanih Dancih itd. Anglija bolje pozna psihozo slovanskih narodov, tako izgleda vsaj, kot pa, drugi. In Anglija pozna tudi bolje psihozo Nemcev in Italijanov kot pa drugi.

Izza velikih besed državnikov Nemčije in Italije se skriva "revanža," katera ni prav nič več tajnost, ampak je že javna grožnja. Legitimni predstavniki velikih demokratičnih strank Čehov, Rusov, Ukrajincev, Poljakov, Slovencev in drugih slovanskih narodov nimajo besede, ne pri NATO ne pri svobodnih uradnih predstavnikih Zapada. In vendar so to ljudje, ki poznajo do dna razmere tam preko, narodna hotenja, narodna demokratična naziranja, dušo svojih narodov. Ti ljudje, ki bi morali pravzaprav sedeti kot pravi narodni zastopniki svojih zaslužjenih narodov, nimajo pristopa niti do miz tajništva Združenih narodov.

Ti predstavniki se ne morejo posluževati svojih uradnih zastopnikov, ker so ti agenti njihovih komunističnih vlad in zato se njihove besede ne čujejo in se njihove izjave ne vpoštevajo. Pred kratkim je skupina čeških pravnikov in politikov v begunstvu predložila "Združenim narodom" (kako nemurna je ta beseda!) svoj memorandum pod naslovom "Pod srpom in klavidom." V tem memorandumu slika ta skupina demokratičnih Čehov vsa grozodejstva komunistov. V tem memorandumu pa se daje tudi zgodovinski pregled nastanka narodne češko-slovaške države, borb teh dveh narodov pod Nemci in Mažari pod Avstro-ogrske in se jasno označuje tudi nelojalna in izdajalska politika sudetskih Nemcev v čehoslovaški državi. Podčrtavajo se tudi dokumentarčno vsa grozodejstva Nemcev za časa vojne. Je to pravi zgodovinski dokument, kakršnega bi si želeli tudi mi Jugoslavlani. Toda, komaj je bil ta memorandum predan tajništvu Združenih narodov, že so se oglasili največji nemški listi proti Čehom sploh.

Newyorška Staats-Zeitung, največji nemški list v Severni Ameriki, ki izhaja že 105. leto je prinesla zasmehljiv uvodnik v svoji nedeljski izdaji 19. aprila. Ta list s potvorbami resničnih dejstev prikazuje Čeha kot rablje Nemcev in imenuje memorandum "Boehmische Maerchen" (češka bajka). Nemci zahtevajo odkrito vse svoje stare nemške meje (s Prusijo vred) na vzhodu, na jugo-vzhodu Sudete in kot gre sedaj tudi novi val neonacizma po celi Nemčiji tja doli do — JUGOSLOVANSKE meje, potem je jasno, da pripovedovanje "Volksdeutschherjev," da bomo vrnili stokrat vse "windischerjem," da mora imeti vsa ta "hajka" velik vpliv na nemško politiko že v bližnji bodočnosti. Adenauer ni samo predsednik krščansko-demokratske stranke v Nemčiji in predsednik nemške vlade, ampak je tudi sam Nemec; ki mora poslušati narodno voljo. Nemški generali pa bodo s svojimi soldateskami napravili "svoje dolžnosti" do svojega naroda temeljito.

Italija ni samo pristavila svoj lonček z vodo k ognju NATO-a, ampak je tudi že stavila popolnoma neženirano svojo "pečenko" v ponev. Uvodnik največjega laškega v Ameriki izhajajočega dnevnika "Progresso" od 28. aprila t. l., kateri izhaja v New Yorku, (piše politični urednik Leo di Stefani) prinaša zahtevo, da se nemudoma odpokliče laški poslanik v Washingtonu Tarchiani, ki, da sedi na tem mestu že polnih osem let, ter se ga pošlje magari v Adis-Abebo. Sedaj so drugi časi, piše. Na to mesto mora priti mlajša in bolj sodobna moč, ki bo znala na prepričevalni način prikazati položaj in potrebe Italije predsedniku Eisenhowerju in ga pridobiti za to, da se Bela hiša odloči čim prej pozitivno za laške kolonije, za Trst, za novo važnejšo vlogo Italije v Sredozemlju itd. itd.

Ako omenjamo le še malo Dansko, ki je bila za časa vojne okupirana od Nemcev, kako se pritožuje, da Nemci z ameriškim denarjem zgrajene šole v spornem ozemlju na dansko-nemški meji izrabljajo za germanizacijo danskih otrok, mislimo, da smo približno povedali dovolj jasno, da pod "pepelom" vseh teh evropskih obrambnih gibanj, ki imajo le mir in varnost na jeziku, tli vroča žerjavica, katero je treba prej pogasiti, predno se pristopa resno k vprašanju OBRAMBE svobodnih evropskih narodov. Ta obramba namreč ni samo proti komunistična, ampak je tudi OBRAMBA TLAČENIH IN OGROŽENIH NARODOV PROTI VELIKIM ŠOVINISTIČNIM NARODOM NEMCEV IN LAHOV. To naj bi Washington dobro premislil, da brez sodelovanja (in to aktivnega) begunskih predstavnikov narodov, ki bodo imeli legitime pravice vsaj take, kot jih priznava sam Washington predstavnikom totalitarnih režimov, ki predstavljajo samo komunistične stranke, ne pa narodov ni mogoče govoriti o kakoršnekoli obrambnem načrtu, kjer so i Nemci i Italijani s svojimi revanžami. Narodi izzza železne zavese vedo, kaj jih čaka, ako Bela hiša preze to psihološko dejstvo. Ti narodi se bodo borili v obupu za svoj **NARODNI OBSTOJ** proti Zapadu na strani komunistov. To uči — Azija!

Sem in tja po Pennsylvaniji

Poroča Majk

Pittsburgh, Pa. — Pred nedolгим se je sestal v našem mestu odbor naše države, ki proučuje državne jetnišnice, namreč, kako ravna s kaznjenci in zakaj je zadnje čase toliko nemirov in nezadovoljnosti po jetnišnicah. Ob tej priliki je imel eden izmed odbornikov zelo pomenljiv govor, v katerem je dejal med drugim tudi tole:

"Med zločinci, s katerimi so napolnjene naše jetnišnice, pa komunisti je neka sorodnost v njihovem mišljenju. Oba, zločinec in komunist menda mislita, da sta upravičena, da sta deležna bogastva, ki ga drugi ustvarjajo.

"Mi svobodni ljudje, ki spoštujemo postavne in zakone in pravice svojih sosedov v družbi, cenimo svobodo. Zločinec jo ne, ker napade svojega bližnjega in mu dela krivico in škodo. S tem si oprti zločin, za katerega je kaznovan s tem, da mu je odvzeta svoboda in je obsojen na zapor. Svobode zločinec ceniti ne zna. Tudi ko odsluži kazen, premnogi svobode ne mara, zopet pade in greši in zopet je v ječi. Tam ga potem država redi na stroške davkoplačevalcev. Na tisoče kaznjencev moramo rediti z našimi davki, denar, ki bi se lahko porabil za kaj drugega, pa moramo rediti te nekoristne člane naše družbe. Ti ljudje s svojimi zločini nam krajejo iz žepov naš zaslužek.

"Tem podobni so po mišljenju tudi komunisti, ki hočejo živeti pod diktaturo, ki pleni onim, ki ustvarjajo bogastvo in daje onim, ki nimajo pri ustvarjanju nobenega deleža. V tem oziru sta kakor dva brata zločinec in komunist. Mnogim se bo to zdela čudna primera, pa če jo temeljito premislite, pa je dobra.

"Ko prebiram kot član tega odbora razna poročila jetnišnic in vidim, kako nekateri kaznjenci kar pošiljajo ultimatumne svojim predpostavljanim uradnikom po jetnišnicah, si mislim, da smo oni, ki moramo za te izkoriščevalce našega bogastva skrbeti, da so lepo na varnem, na gorkem, hranjeni, z dobro zdravniško oskrbo, naravnost bedasti, da to trpimo. Mi te oskrbe zunaj nimamo, si jo moramo drago kupiti. Lopov v ječi, ki me napade na ulici, okrađe, ali celo ubije, pa ima vse to v ječi. Čas je, da bi začeli mi vsi o tem več misliti, namreč, kako bi te ljudi po naših jetnišnicah spravili do nekega proizvajanja. Kdor ne dela, naj ne je! Naše jetnišnice bi bilo treba postaviti na čisto strogo poslovno stališče. Produirati bi morale toliko, vsaj kolikor imamo z onimi, ki zločine vršijo, stroškov in sitnosti. Kaj bi imeli usmiljenje do takih, ki svobode ne marajo, ampak si sami pomagajo iz nje s tem; da vršijo zločine, mi jih moramo potem pa rediti z našimi davki. Potem pa še s svojimi uporami diktirajo, kaj jim moramo vse dati. Saj zahtevajo skoro pečene golobe, da bi jim sami leželi v usta."

Ko sem čul njegov govor, ki je bil oddan na radio, sem tudi jaz postal precej takega mišljenja, kakor govornik. Menda še v nobenem letu ni bilo toliko uporov po naši jetnišnicah, kakor zadnje čase. Saj ti kar ugrabijo stražnike in uradnike, potem pa ultimatum, to in to nam dajte, če ne bomo pa to in tako. Ako bo šlo tako naprej, bodo kaznjenci, ki zunaj v pošteni družbi na svobodi ne znajo živeti, kmalu zahtevali, da bo v ječi moral dobiti še vsak svoj avtomobil, pa šoferja, da bodo klopce vozili na sprehode. Nam se bodo pa davki navijali!

— Pa se je le ogrelo in kmalu bomo hodili na izlete in piknike. Pred kratkim sem obiskal svojega prijatelja Nicka gori v North Braddocku. Ravno juži-

no si je kuhal, ko sem vstopil. Na mizi pa je imel par časopisov iz Chicage in slovenski list iz New Yorka. Kaj tudi te liste bereš? Tudi, čas imam, da ne vem kaj z njim, pa si z branjem istega preganjam. Tam le, onigavi Matt jih ima, pa mi jih da, ko jih prebere. Potem se pa z resnim obrazom obrne proti mizi in je dejal:

"Tam, pri tistem čikaškem listu so pa res trapasti ljudje in presneto trapasti so tudi njegovi dopisniki. Poglej, tamle v enem tistih listov sem bral dopis iz Gowande, N. Y., pisal ga je neki James Dekleva. Opisuje ta trapa, kako se je v starem kraju s svojim župnikom prepiral. Nekeč pravi, da ga je župnik prišel vprašat v gostilno kjer je igral, če ima dovoljenje. Ta brihtni dopisnik Dekleva pa pravi, da je vstal in mu je pokazal zadnjo plat. To je pa oliko, kaj ne! Če te kdo odgovori, pa mu pokaže zadnjo plat. Dekleva je lahko tak ali tak, ampak uredniki, ki tako le "izobraževalno" berilo tiskajo, so pa še večje trape, kakor je Dekleva.

"Veš na kaj me to spominja?", je vprašal Nick, na to pa nadaljeval: "Na tiste brezmiselne ljudi, ki se po stranišjih podpisujejo. Kakor da njihova imena ne zaslužijo boljšega protokola, kakor so protokoli po stenah naš stranišjih."

"Ja ljubi moj Nikolaj," sem jaz posegel vmes, "vsak je najrajši tam, kamor spada. Poglej nekatere ptičke, kako lepo čedno gnezdece si spleto, kakor bi ga iz same pavle naredili. Pa vzemi smrdokavro, ta pa plete gnezdo i blata in odpadkov. Vidiš!"

"Saj bo menda res tako, drugače bi ljudje tako ne delali, kakor delajo," je odvrnil Nick. In tisti Dekleva, ki je s ponosom zapisal, kako je zadnjo plat pokazal župniku, pokomentira nekaj o današnjih razmerah, da je v starem kraju še dosti takih ki verujejo tisti "gospodi ki ovrtnike zadaj zapenjajo." Dekleva je pa žal, da ljudje več in bolj ne verjamejo in verujejo onim, ki znajo naprimer, kakor on "zadnjo plat" pokazati, kadar jih kdo kaj vpraša. In to svojo filozofijo kar s solzami zaključil v očeh tako le:

"Potem se lahko vidi, da je še dosti takih, ki verujejo zaslepljevalcem namesto, da bi se učili v šolah moderne znanosti."

To je sicer ponovitev, kar je že preje povedal, ampak v tem stavku moč potoži z veliko žalostjo, "da zaslepljevalcem verjemo, ampak moderne znanosti se pa ne gredo učiti v šole. . . . Kakšen čuden svet je to, ali ne? Saj bo rojak Dekleva še iz kože skočil, če se te reči ne bodo kaj kmalu spremenile, namreč če se ne bodo šli ljudje v njegovo šolo učiti moderne znanosti kako se komu "zadnjo plat" pokaže!

Taki le tiči pišejo v Prosveti o moderni znanosti! Za počit! Prosveta si res lahko čestita, ki ima take "moderne znanstvenike" za dopisnike. Pri nas v starem kraju so rekli takim "znanstvenikom" hlevarji! Kadar so prišli v Metliko, so rekli, da je vsa Metlika po njih dišala. Tukaj pa vsa Prosveta po njih diši. Dobes tek, komur to ugaja!

— Ali to pomeni boljše čase ali slabše, ne vem. Gospodarski veščaki napovedujejo, da bo v drugi polovici tega leta padla proizvodnja jekla v Zdr. državah. Nekaj iz razloga, ker je nekaj je klarn radi dragine ukinilo, ali pa omejilo svoj obrat. Vsled tega bodo zlasti gradbeniki, ki grade privatna domovanja prizadeti, ker za marsikaj ne bo takega jekla in železa, kakoršnega bi radi.

— V bližnjem Braddocku bo vlada v kratkem začela graditi

vladne stanovanjske stavbe. Prostor je bolj v središču mesta, kjer bodo postavili pet po sedem nadstropnih stavb. Vlada bo potrošila za te stavbe nekaj nad dva milijona dolarjev. Ali se Stricu Samu v tem businessu izplača ali ne, ni mogoče natančno vedeti, ker ni pri roki tozadevnih poročil. Eno je pa, da vlada s tem precej konkurira s privatniki.

— Avtomobilske nezgode se to leto veliko bolj hitro množe, kakor so se lani. V okolici Pittsburgha je bilo lansko leto tekom prvih treh mesecev okrog 179 smrtnih slučajev. Letos se je to število dvignilo precej nad tristo ali skoro za 45% od lani. Ljudje

dje padajo v teh nezgodah, kakor v kaki vojni.

— Stari slovenski in hrvaški pionirji tudi tukaj ali gori v Sharpsburg, ali na druga pokopališča.

Te dni je preminul znani Blaž Bogovich, ki je bival v Swissvale. Pokopan je bil iz cerkve sv. Marije v Rankinu in pokopan pa na katoliško pokopališče v Braddocku.

Na North Side je preminula Mrs. Rose Vereš, članica Slovenske ženske zveze. Pokopana je bila iz cerkve sv. Nikolaja. Bila je vdova že več let.

Pokojni naj počivajo v miru, sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

V Bridgeportu se nam vse posreči. Cesar koli smo se do sedaj lotili, vse se nam je še obneslo. To je znamenje dobre organizacije, hkrati pa je dokaz, da ljudje radi sledijo pozivom svojih dušnih pastirjev.

Dvajsetletno Društva krščanskih mater smo bohajali komaj dva tedna po veliki prireditvi "Grafice Marice." Zdelo se je, da ljudje ne bodo imeli prave volje, pa tudi denarja ne za banket Društva krščanskih mater. Pa smo se vsi ušeli. Za banket dne 3. maja t. l. se je naša nova dvorana od kraja napolnila.

Jé sicer sedaj v njej mnogo več prostora, kakor ga je bilo poprej, vendar je bilo gostov toliko, da je zmanjkalo miz in sedežev. Kakih 400 gostov se je ta dan vsedlo za bogato pogrnjeno mizo. Večerja se je začela malo po 4. uri. Po opravljeni molitvi je najprej nastopil slovenski pevski zbor pod vodstvom gospoda Zadravec Martina in jako lepo zapel nekaj novih slovenskih pesmi. Dobro so se odrezali naši pevci. Gostje so kar z odprtimi očmi, ustmi in ušesi strmeli proti odru od koder je donela naša ljuba in ubrana pesem. Bravo gospod Zadravec! Še večkrat si želimo takih nastopov.

Kako smo jedli in pili, o tem ni treba veliko poročati. Vsak že ve iz lastne zkušnje, kako se taki reči streže. Dobro smo bili postreženi. Pijača pa je tudi obilna dotekala, kar iz dveh lin: alkoholna in brezalkoholna. Kmalu je bila vsa dvorana židane volje.

Po zaključeni večerji se je najprej vzdignila predsednica Društva krščanskih mater gospa Agata Antolic, ki je košato sedela na častnem mestu pri glavni mizi. Preden povzamem vsebino njenega nagovora, moram povedati, da sta na njeni desnici sedela domači župnik g. dr. Farkaš in naš dragi gost. gosp. p. Inocent Ferjan iz New Yorka, na levici je delal družbo naš gospod kaplan Milan Hlebš. Okoli in okoli, pa so sedeli zastopniki svetokrižskih organizacij.

O predsednici gospe Antolice gre glas, da zna dobro govoriti, ali kakor se pravi po prekmurski ve dobro gučati. Pri tem naj še mimogrede omenim, da je blagajnica gospa Stefanec Ana na glasu čes, da zna dobro gospodinjiti, tajnica gospa Zadravec Kristina pa je na glasu, da ve dobro točiti.

Gospa Antolic je pokazala, da je vredna svojega slovesa. V dobro pripravljene govoru je orisala zgodovino društva in njega sedanje stanje. Za njo so se oglašili drugi za drugim vsi zastopniki naših organizacij.

Kot prvi je povzel besedo predsednik Društva sv. Jožefa brat J. Bakach. S kreplem glasom, ki je odmeval po celi dvorani je voščil sestriškim Oruštvu krščanskih mater obilo sreče in božjega blagoslovja za nadaljnja leta in nadaljnje rodove. Nato pa je izročil predsednici

gospe Antolic temu primeren dar v obliki lepega čeka.

Njegov vzgled so posnemali naslednji predsedniki in predsednice: Horvath Stephen za Društvo Najsvetejšega Imena Jezusovega, gospa Gallant Helena za Društvo Naše Ljube Gospe Fatimske, gospodična Ana Duhovala v imenu Marijine družbe — kongregacije, ter gospod Mally Stanislav za Društvo sv. Cirila in Metoda. Zatem je pa gospa Antolic naprosila še domačega gospoda župnika za zaključni govor.

Dr. Farkaš je govoril v slovensčini in angleščini. V slovenskem delu govora se je spomnil dveh duhovnikov, ki sta stala pred dvajsetimi leti ob zibelki Društva krščanskih mater: pok. ustanovitelja naše fare Rev. Golob Mihajla in znanega misijonarja P. Odila Hanjšek. Pok. gospodu Golobu naj bi se vsi odsklžili z molitvijo, P. Odilu pa naj bi dali priznanje, da bi ob svoji dvajsetletnici društvo priredilo romanje na njegovo službeno mesto v Lemont. Živahno pritrjevanje, ki je temu pozivu sledilo od vseh strani v dvorani, je dokaz, da je ljudstvo za to idejo jako vneto in da utegne župnikova beseda čez kak mesec postati meso in kri.

V angleškem govoru se je gospod župnik zahvalil gospodu Horvath Stephenu, predsedniku Društva Najsvetejšega Imena Jezusovega za njegovo nesebično in požrtvovalno delo pri graditvi nove cerkvene dvorane.

Vsa dvorana je navdušeno zaploskala, ko je bilo njegovo ime omenjeno. Nadalje je gosp. župnik povzal vse farane k nadaljnji slogi in vzajemnosti pri uresničevanju bodočih načrtov. Ni potrebno posebno povdarjati, da so mu vsi udeleženci pozorno sledili in pritrjevali z živahnim ploskanjem.

Sledilo je rezanje slavnostne torte, ki ga je opravila predsednica gospa Antolic v družbi gospe Stefanec in gospe Zadravec. Navzoč je bil seveda tudi neizbežni zastopnik dveh krajevnih dnevnikov, ki je dogodek ovekoval s fotografijo in le-to tudi objavil naslednji dan.

Tako je zares ves Bridgeport zvedel za našo proslavo. Krščanske matere so se s prireditvijo sijajno pokazale. Čiste, dobro običa so napravile \$406.80, darov pa so dobile poleg tega še za okoli \$100. Pokazale pa so se ob tej priliki nad vse radodarne. Globoko za segle v svojo blagajno in izvlekle iz nje cel dolarški tisočak in ga poklonile gospodu župniku za novo dvorano.

Potem se je začela prosta zabava z plesom. Ta je bila pa tako vesela, da se menda nobena prejšnja zabava ne more z njo primerjati. To ni samo moja sodba, ampak sodba vseh navzočih udeležencev. Kar prehitro je prišla policijska ura ob devetih zvečer, ki je to veselo množico odpravila iz dvorane.

Vsi udeleženci pa so sklenili, da pridejo zopet in zopet na vse prireditve v novi dvorani.

Društvo sv. Cirila in Metoda jim bo ponudilo prvo priliko s svojo prireditvijo za tako zvani "Memorial Day" ob koncu meseca. Le pridite vsi, kateri si želite vesele in neskaljene zabave.

Anton Lagoja.

Mihael Jalovec v spomin

Cleveland, O. — Dobro sem ga poznal. Bil je kremenit mož in vztrajen delavec. Odkritostnost mu je bila na obrazu. Povedal je vsakemu, kar je mislil. Največ je bil v modrih delavnih hlačah. Z oncdjem v rokav je hodil okrog hiš in mašil luknje v starih hišah.

Srečal sem ga, ko je lepil papir na stene v hiši. Večkrat je padel z lestve, ker je premalo pazil, kam bo stopil. Mudilo se mu je, da bi čimprej mogel izplačati zadolženo Jožmanovo domačijo, ki jo je prevzel, ko se je zaročil s hčerjo nekaj veljavne in spoštovane Jeršetove družine.

Kadarkoli sem ga srečal, mu je tekel pot s čela, smehljaj se ni, pa tudi korajže ni nikoli izgubil. Z delom in pridnostjo je reševal zaradi depresije zadolženo domačijo. Pri tem je bila še družina, skrb za vzgojo svojih otrok in še za druge, ki so živeli v onih hišah na Spilker Ave., pa v tistih težkih dneh čisto niso imeli kaj deti v usta. Mihael je cenil malega človeka, čutil z revnim in ga razumel.

Ob njegovih hišah so razbijala težka kladiva in jih tresla, da je padal omet s sten in stropov, da so se v stanovanjih začele kazati razpoke. Prišla je bolezen in še več drugih težav, toda Mihael ni odnehal. Veroval je, da bo z vztrajnostjo in delom premagal vse težave in da bo še dočkal boljše dni.

Človeška pota in načrti pa niso vedno božja pota in božji načrti. Delo ga je utrudilo, moral je počivati. Lotila se ga je bolezen in izčrpala moči nekaj trdnega telesa. V 69. letu starosti je zatisnil za vedno svoje oči.

Odsel je za drugimi pionirji, moč dela in odločne volje. V tem je dajal lep zgled.

Časten je delavski stan. Častno je, da se človek trudi za svoje in ostane pri tem tudi zvest član svojega naroda.

Mihaelu želimo večnega miru in ohranili ga bomo pa tudi v lepem spominu.

Anton Grdina St.

Nova Gvineja

Po vesteh agencije Fides prehajajo prebivalci severne obale Nove Gvineje v katolicizem. Malo misijonov je bilo tako uničenih v zadnji svetovni vojni kot ti v Novi Gvineji; toda malo je tudi takih, ki bi v tako kratkem času doživeli tako čudovito vstajenje. Nova Gvineja je skoraj največji otok na svetu. Je življenjske važnosti za obrambo Avstralije. Tam je bilo sedem misijonov, ki sedaj znova nad vse uspešno delujejo. Misijoni so bili zaupani Družbi božje Besede. Ko so se leta 1942 na otoku izkrcali Japonci, so onemogočili misijonarjem vsako delavnost. Razen tega se je 6. februarja 1944 zgodila tam velika tragedija: Zavezniška letala so s strojnimi napadla japonsko ladjol, kjer je bila večja skupina misijonarjev. Ker so Japonci nasilno privedli vse misijonarje na krov, je bilo ubitih 7 misijonarjev duhovnikov, 12 bratov in 27 sester-redovnic. Ostalih osem je umrlo zaradi dobljenih ran kasneje: med njimi sam apostolski vikar msgr. Wolf. V vojni je bilo porušenih 95% vsive cerkva, šol in bolnic; misijoni so bili praktično uničeni. Po vojni pa so misijonarji pričeli znova. V kratkem času se jim je posrečilo popraviti, kar je bilo uničenega, zlasti pa priveriti v katoliško Cerkev veliko število prebivalcev na tem otoku.

"SLOVENIJA" IZHAJA
DVAKRAT NA MESEC
KOT PRILOGA
AMERIŠKE DOMOVINE

Leto IV.

Številka 10

SLOVENIJA

GLASILO SLOVENSKE KRŠČANSKE DEMOKRACIJE

DOPISI ZA
"SLOVENIJO"
NAJ SE POŠILJAJO
NA NASLOV:

"SLOVENIJA"
6117 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio

Jugoslavanskemu delavstvu za 1. maj 1953

(Odlomki iz radijske poslanice)

Dragi delavci Jugoslavije! Vaši delavski bratje in sestre iz vrst krščanskih strokovnih društev, ki so danes pod silo razmer razpršeni domala po celem svetu, in ki so se pridružili kot člani Srednje-evropskih federacij kršč. strokovnih društev, vam pošiljamo svoje bratske pozdrave in najboljše želje. Svobodni svet dobro ve, kako vas komunistični mojstri izkoriščajo. Ve, da vaše tako imenovane strokovne organizacije niso nič drugega kot sredstvo, s katerim vas režim drži na vajetih, da ste popolnoma brez lastne moči. Zato vztrajno poslušajte, kaj vam ima povedati svobodni svet ob takih priložnostih, kot je proslava 1. maja, ki ni naš praznik in ki tudi ni praznik ameriškega delavstva. Vendar vaši delavski bratje in sestre nočejo zamuditi te prilike, da bi se ne spomnili na vas in da bi ob enem ne seznanjali svobodnega sveta z vašim trpljenjem in težavami, ki jih morate prestopiti.

Ne dvomite niti trenutke o tem, kako svobodni svet in zlasti delavske organizacije v Ameriki do podrobnosti poznajo vaš položaj in zlasti vaše laži, strokovne organizacije. Saj je splošno znano, da so bile ameriške strok. organizacije tiste, ki so se uprle, da bi jugoslovanske strokovne zveze bile sprejete v internacionalno svobodnih delavskih zvez. One vedo, da vi niste svobodni delavci, in vedo, da so vaše delavske organizacije popolnoma v komunističnih rokah. Mi smo pa tisti, ki skrbno zasledujemo, kaj se v Jugoslaviji dogaja in kaj je krivica, da vlada pri vas gospodarska revščina, ki je nekdanji bogato deželo spremenila v ubožnico, ki po svetu prosi vbojine. Pripovedujemo svobodnemu svetu o vaših mizernih plačah in visokih življenjskih stroških; pripovedujemo o brezposelnosti, ki narašča od meseca do meseca, in ki je ni zakrivila kakša suša — kakor vaši komunistični mojstri varajo svet — marveč popoln polom raznih petletnih planov spočetih in izvedenih po volji vsemogočnega Partije, ki vam vlada z železno pestjo. Poizkusi, ki jih delajo z gospodarskimi vprašanji katera poskusov ne dovoljujejo, so privedli do tega, da imate danes okrog 100.000 delavcev brez posla. Vi pa, ki se delate, morate od skromnih plač prispevati k njihovi pomoči. Radio Beograd nas je nadevno tega poučil, da so delavske strokovne zveze, katerim vi plačujete svoj prispevek, potrošile nič manj kot 23 milijonov dinarjev za pomoč brezposelnim. Nismo zoper pomoč v silni potrebi, mislimo pa vendar, da ne gre, da bi z denarjem iz vaših žepov mašili luknje v gospodarstvu, ki jih je povzročila nesposobnost komunističnih veličin in pa pomanjkanje slehernega čuta odgovornosti partijskih veljakov.

Vemo, da so delavski sveti, ki so jih komunisti uvedli v posameznih podjetjih le voljno orodje v rokah komisarjev. To svetu tudi pripovedujemo. Ti komisarji in njih oprode so odgovorni za zlorabo denarja, ki je namenjen za zdravstvene naprave in podjetij in za preprečevanje nesreč, pa je šel in šel v povsem druge namene. Naša federacija kršč. strok. zvez izdaja svoj list, kjer v an-

gleškem jeziku seznanjamo svobodni svet s položajem delavstva v komunističnih deželah in tudi v Jugoslaviji, ki ni nič manj komunistična kot katera koli druga.

Razen tega je pa naša naloga tudi, da nadaljujemo tradicijo krščanskih strok. zvez v tujini in da na osnovi kršč. socialne nauka pripravljamo načrte za izboljšanje delavčevega položaja po osvoboditvi. Trdno verujemo, da bodo krščanski socialni nauki, zgrajeni na spoštovanju človekove osebe in na temeljnih naravnih človeških pravicah, ki jih nihče ne more izbrisati, služili kot temelj za

Trnjeva pot naših bratov

1. Dobro premišljen manever pred obiskom

Dne 12. februarja je objavila zagrebška Borba takozvani načrt zakona o pravnem položaju verskih organizacij v Jugoslaviji. To je bilo potem, ko je jugoslovanski komunistični režim prelomil diplomatske odnose s Vatikanom in predno se je Tito podal na obisk v London. Vsakomur, ki vsaj malo pozna komunistične metode, je bila podlost komunističnega manevra očita. Ob opoziciji, ki je vstala v Angliji pred obiskom, je bilo treba pokazati Tita in njegov diktatorski režim v drugi luči, kot pa so jo metali nanj članki in protesti njegovih angleških nasprotnikov. Objava načrta naj bi dokazala, da ima Titova vlada najboljšo voljo urediti odnose s cerkvijo na "svobodno in demokratičen način," saj je pozvala vse verske organizacije in njihove predstavnike, da se o načrtu izjavijo in povejo predloge. "Jugoslovanski režim se bolj in bolj demokratizira, urediti hoče odnose s cerkvijo, čeprav je prelomil stike z Vatikanom, itd." tako in podobno so pisali zapadni časopisi. Med vrstami so nam dali celo vedeti — framasonerije in pinkarstva je še vedno povsod dovolj — da je prav za prav katoliška cerkev s svojimi predstavniki kriva, da ne pride do sporazuma in sožitja. Trezni zapadni časopisi, ki nimajo v Beogradu dopisnikov, ki komaj čakajo, kdaj jih bo kak vodilni komunist potlačil z novo izjavo o "demokratizaciji," da jo objavijo na prvi strani časopisa, so takoj po objavi načrta pokazali s prstom na tista določila načrta, na katera ne bo mogla nobena cerkev, ki se še zaveda svojega božjega poslanstva, nikoli prostovoljno pristati, n. pr. da je pouk brezbožstva po šolah obvezen za vse. Toda val propagande za Tita je šel po svetu in ko je prihajal v London, bi marsikdo res mogel misliti, da prihaja na obisk patentiran demokrat, ako ga ne bi močni kordoni policije in tajnih agentov ter drugi policijski in varnostni ukrepi preprečali, da ima ta mož sila mnogo nasprotnikov v vseh taborih sveta, ker je potreben takega varstva mogočnega, dekadentnega imperija. A so nazadnje vendarle zapisali in celo po radiu jugoslovanskim narodom povedali, da so Tita pozdravile ob prihodu "prazne ulice in hladni obrazi."

2. Resnica počasi prodira v svet

Resnica, božja dekla, ima vedno manj pristašev. Povprečni bralec je navadno nikoli ne zve-

izgradnjo novega, pravičnega socialnega reda. Ta red bo slo nel na medsebojni ljubezni, spoštovanju in zaupanju, ne pa na sovraštvu in nasilju.

Dokler so vaša usta zapečateni, moramo govoriti za vas mi, ki smemo svobodno izražati svoje prepričanje. Prišel bo čas, ko boste tudi vi svobodni. Bese de predsednika najmočnejše demokratske sile na svetu so porok za to: "Vsaka dežela mora imeti možnost, da si svobodno izvoli svojo vlado." Ko se bo to zgodilo, bodo padle ključavnice od vaših ust. Takrat bo tudi Jugoslavija spet svobodna domovina svobodnih ljudi, ki svobodo ljubijo nad vse.

L. P.

Časopisi objavijo najraje to, kar jim prija. Ko vidijo, da so ga polomili, so navadno tiho.

Tito se še ni vrnil v Beograd, ko smo že zvedeli, da dr. Ujčić ne dobi potnega lista za Rim, ki mu ga je Tito obljubil, ki je poklical katoliške škofo v Beograd. Dr. Ujčić, nadškof beograjski, je začasni predsednik škofijskih konferenc in vodja tiste komisije škofov, ki naj bi vodila z vladnimi predstavniki razgovore.

Dne 26. aprila je objavila Borba nov načrt zakona o verskih organizacijah in istočasno napad na katoliške škofo, članke verske komisije, ki se je pogajala z vlado. Komisijo so sestavljali: Dr. Josip Ujčić, nadškof beograjski, dr. Smiljan Franjo Čekada, škof skopljanski, dr. Josip Lah, škof zagrebški, Anton Vovk, škof ljubljanski, dr. Maksimilijan Deržecnik, škof mariborski, dr. Marko Alaupović, škof sarajevski in dr. Gabrijel Bukatko, škof križevski. V imenu vlade je vodil razgovore odbor, ki mu je predsedoval "znani demokrat" Boris Kraigher, policijski minister v Ljubljani.

Pogajanja niso imela uspeha. To sledi iz poročila, objavljenega v Borbi. Po vsej verjetnosti so hoteli komunisti dobiti na svoj načrt podpise škofov, ti jih pa niso hoteli dati. Škof Čekada je na konferenci izjavil: "Izglašovali ste že mnogo zakonov in nas niste vprašali za svet, izglasujte še tega!" To izjavo sta prinesla Borba in New York Times.

Katoliški škofje so storili svojo dolžnost. Povedali so komunistom, da je za ureditev odnosov med katoliško cerkvijo in državo potreben konkordat. Skleniti konkordat pa more samo Sv. Stolica. Škofje morejo igrati v pogajanjih samo posredovalno vlogo, končno odločitev prinese lahko samo Vatikan. Nikdar pa ne bo dala katoliška cerkev pristanka na dogovor ali zakon, ki bi omejeval pravico svobode vere in vesti.

3. Sami sebi kopljejo grob

Vrhovno vodstvo pravoslavne cerkve igra v borbi proti komunizmu silno žalostno vlogo. Z odcepitvijo od Rima so prišle pravoslavne cerkve polagoma pod vpliv državne oblasti. Zaradi postopne verske mlačnosti so postajale gospodarsko odvisne od države in mnogokrat na njihovo škodo v večji meri nosilke nacionalistične kot pa verske ideje. Morda bo prekaljenost, ki je za borbo potrebna, prinesla nova doba. Verjetno pa se to ne bo zgodilo, ker samo vodstvo nima onega duha,

Zveza srednje-evropskih strokovnih društev je zborovala

Dne 14. marca 1953 je zboroval v New Yorku glavni odbor Zveze srednje-evropskih strokovnih društev (Central European Federation of Christian Trade Unions), v kateri je včlanjeno tudi Slovensko predstavništvo krščanskih delavcev s svojima odsekom v Buenos Airesu v Argentini in v New Yorku, USA. Zborovanje je vodil predsednik CEFCTU g. Jože Melaher. Udeležili so se ga zastopniki vseh peterih dežel, ki so članice te mednarodne delavske organizacije begunskih delavcev.

Po otvoritvi zborovanja je predsednikov namestnik g. Ludovik Puš, ki vodi delo te organizacije, podal izčrpno poročilo o razvoju in delu CEFCTU od njene ustanovitve v marcu 1952 do dne tega zborovanja. Ustanovnega običnega zbora organizacije se je udeležil med drugimi tudi podpredsednik Mednarodne zveze krščanskih strok, organizacij iz Utrechta g. August Cool, ki je pomagal pri sestavi predloga o sodelovanju te nove begunsko-delavske zveze z že obstoječo podobno organizacijo begunskih in drugih srednje-evropskih delavcev v Parizu. (FICTRE.) Poročevalec se je izčrpno pomudil pri sedanjem stanju tega vprašanja. Dejal je, da se kaže na obeh straneh resna volja, priti do sporazumnega sodelovanja in ustanoviti skupno zastopstvo, ki bo predstavljalo vse begunsko

ki bi mogel razgibati množice.

Najprej je patriarh grdo napadel katoliško cerkev in njene slovenske in hrvatske predstavnike. Ta izjava je koristila samo komunistom. Položaja katoliške cerkve ni spremenila, prav tako pa ni koristila pravoslavju, kakor je morda mislil patriarh.

Zadnje dni objavlja Borba članke, ki govorijo, da je bil dosežen sporazum med državno komisijo in predstavniki Svetega Arhierejskega Sinoda. Članek ki poudarja, da je bilo najbolj važno vprašanje, ki se je razpravljalo na sestankih, materialne narave in da je država tozadevno obljubila vso pomoč.

Nasprotno od pravoslavne cerkve je katoliška cerkev odklanjala vsako državno pomoč. Zahtevala je samo, da se ji da pravica pobirati dobrovoljne prispevke od svojih vernikov v cerkvi. Tudi te pravice do zdaj katoliška cerkev ni imela. Znamo so nam primeri, ko so bili duhovniki obsojenci, ker so sprejeli darove v cerkvi, ki so jih verniki sami od sebe položili na altar. Očividno je pravoslavna cerkev na ta način nabrala premalo darov, da bi mogla kriti verske in osebne potrebe. Ako je temu tako, potem je pot, ki jo je zdaj ubrala napadna. Z od države plačanimi in od države odvisnimi organi bo pravoslavna cerkev težko izpolnjevala svojo božjo nalogo. Trenutni uspeh naj je ne vara! Lahko bi ji poklicali v spomin za ta primer še posebno veljavne besede starega Katona: "Timo Danaos et dona ferentes!"

Mi, ki verujemo v Kristusa, pa vemo, da bo končno cerkev zmaga. Titovo zaganjanje bo samo gjeklenilo vernike, njegovo preganjanje pa bo rodilo samo nove, boljše kristjane.

delavstvo kršč. mišljenja iz srednje - evropskih dežel v utrechtski internacionali kršč. delavstva. Orisal je razvoj CEFCTU in težave, s katerimi se mora trdo boriti. Vendar korajža, vztrajnost in zavednost izvršnega odbora premaguje vse težave in more zaznamovati nekaj lepih uspehov. Pripravljalno delo je bilo izvršeno za ustanovitve pododborov v Chicagu, Clevelandu in New Yorku. Nekatere narodne skupine imajo v teh mestih že tudi organizirane študijske krožke. Druge pripravljajo take vrste delavnosti. Znatni uspeh je bil dosežen tudi z ustanovitvijo in izdajanjem glasila Zveze, ki se imenuje Christian Labor Information Service in je pisan v angleščini ter se razpošlja poleg vodilnim delavskim osebnostim v USA in v Evropi tudi mnogim delavskim listom in tudi nekaterim članom Kongresa.

Poročevalec se je dotaknil tudi nekaterih znamenitih sestankov. Med njimi je bil najvažnejši on s predsednikom utrechtske internacionalne g. Gastonem Tessierom, ki je bil v mesecu decembra 1952. G. Tessier se je živo zanimal za naše delo in obljubil svojo naklonjenost. Imel je tudi predavanje o problemih krščanskega strokovnega gibanja v dvorani Henry Hudson hotela, ki se ga je udeležilo med drugimi nekaj ameriške publike.

Prizadevanje izvršnega odbora, ki bi zagotovil Zvezi kaj gmotnih virov za razvoj delovanja, so bila doslej žal brezuspešna. Kljub temu organizacija nadaljuje v skromnem obsegu delo in bo tako skušala tudi v bodoče. Izkazalo se bo, da je njeno delo koristno za osvoboditev delavstva izpod komunističnega jarma in za ustvaritev novega socialnega in gospodarskega reda, ki bo zgrajen na načelih krščanske nauka.

O poročilu se je vnela živahna razprava, ki se je zgostila v naslednje soglasne sklepe:

1) Osnovna naloga CEFCTU je nadaljevanje dela krščanskih strok zvez iz dežel v Srednji Evropi v času, ko tako delo doma ni mogoče, in mora zato biti izvršeno v begunstvu.

2) Krščanski značaj Federacije naj se nič ne prikriva, marveč naj se poudarja in podkrepljuje v dejanju, kjer koli je za to dana priložnost. Pri našem delavskem gibanju naj se kaže vedno pravi duh Kristusovega nauka.

3) Prizadevanja, da se izdelala podlaga za skupno, koordinirano delo s FICTRE, naj se nadaljuje v duhu kompromisa. Kakršen koli pritisk za hitro rešitev bi ne bil uместen.

4) Smer dela in politike, ki jo zasleduje federacija, je bila do sedaj pravilna in naj se nadaljuje.

S tem zadnjim sklepom je bilo odobreno delo izvršnega odbora in mu dano pooblastilo, da po najboljših močeh zaopusti načrt organizacije in delavnosti nadaljuje v bodočnosti po tehle glavnih načelih:

a) Narodni krožki federacije naj se ustanavljajo, kjer koli je to mogoče. Ti študijski krožki so temeljne enice naše organizacije in najboljši način za doseg enega najvažnejših namenov federacije, da namreč

vzgaia izseljeno delavstvo za njegove bodoče naloge v osvobojenih domovinah.

b) Posebna pozornost naj se posveti delavski mladini, ki nima veliko zanimanja za strankarsko politiko, pač pa kaže interese za izobrazbo v delavskih vprašanjih na podlagi krščanskega socialnega nauka. Pritegne naj se kolikor le mogoče v okvir našega dela.

c) Ko bodo v posameznih mestih ustanovljene narodne delavske skupine, naj se pripravijo vse potrebno za skupne sestanke vseh narodnih grup in naj bodo na te sestanke povabljeni kot predavatelji ameriški delavski voditelji.

d) List, ki ga federacija izdaja naj bo urejevan po vzorcu prve številke. V bodoče naj vsaka številka objavi načelni uvodni članek o kakem osnovnem vprašanju krščanskega socialnega nauka. Ta članek bo

služil za gradivo študijskim krožkom pri sestanku po izidu vsake številke. Uvede naj se po možnosti tudi uredniški kotichek.

Zborovalci so kratko razmotrivali finančno vprašanje federacije. Do kakih konkretnih zaključkov niso prišli, pač pa so pooblastili izvršni odbor, da naj vse mogoče pokrene, da bi se zagotovili federaciji vsaj skromni finančni viri.

Celotno zborovanje je potekalo v duhu edinosti in v bratškem razpoloženju. Vsi udeleženci so dobili vtis, da je CEFCTU organizacija izseljenih krščanskih delavcev, ki je velike važnosti v bodočnosti. Zato mora biti močna, in da bo močna mora biti složna in enotna. V tem vzdušju je potekalo prvo zborovanje glavnega odbora, in to vzdušje je dobro jamstvo, da so temelji federacije trdni in njena bodočnost zagotovljena.

T. M.

Važno delo slovenskega družboslovca dr. I. Ahčina

Iz Argentine smo prejeli sporočilo, da se tam nahaja že v tisku knjiga, ki jo je napisal prof. dr. Ivan Ahčin in, ki nosi naslov SOCIOLOGIJA (nauk o družbi). Knjiga bo izšla v zalozbi "Družabne pravde." Kmalu po izidu bo na razpolago tudi v Severni Ameriki.

Spregovorimo najprej par besed o avtorju tega najnovejšega slovenskega katoliškega znanstvenega dela. Prof. dr. Ivan Ahčin je bil v dobi med dvema vojnama poznan in priznan slovenski javni delavec. Udeleževal se je v političnem življenju in v uredništvu "Slovenca." Njegovega največjega zanimanja pa je bilo deložno vedno socialno vprašanje. Že leta 1931 je vodil v Rim slovensko delegacijo, ki je osebno prisostvovala svečani razglasitvi papeške okrožnice "Quadragesimo anno." Prej in pozneje pa je neumorno studiral družabna in gospodarska vprašanja. Njegove razprave so bile natisnjene v najboljših slovenskih katoliških revijah. Tudi samostojnih del ima že lepo število. Zdjaj se g. dr. Ahčin nahaja v Argentini, kjer v slovenskem sementišču predava sociologijo; radi majhnega števila profesorjev pa seveda tudi druge predmete. Istočasno se tudi v Argentini udeležuje slovenskega javnega življenja. Dasiravno vsem slovenskim izseljenkim organizacijam iz srca rad pomaga, če ga za to prosijo, je njegovo srce vendar ostalo tam, kjer je bilo v domovini — pri socialnem vprašanju, pri slovenskem krščansko socialnem gibanju. Njegovo delavnost izpričuje dejstvo, da je podpredsednik organizacije "Družabna pravda," tajnik "Slovenskega predstavništva krščanskih delavcev — Slovenske delavske zveze," ki ima sedež v New Yorku in, ki je včlanjena v Srednje-evropsko federacijo krščanskih delavskih strokovnih zvez, dalje je predsednik "Stalnega odbora za socialne dni slovenskih katoličanov v Argentini in predsednik "Vodstva socialnih študijskih krožkov, katerega delokrog se razteza na vse slovenske izseljence.

Knjiga, ki bo te dni izšla je dejansko prvi zvezek širšega dela, katerega nadaljni zvezki se nam obetajo v prihodnjih letih. Vendar pa je treba takoj poudariti, da je ta knjiga že

sama na sebi popolnoma zaključena celota. Knjiga ima nadalje to odliko, da je pisana tako, da jo bo tudi preprost bralec lahko razumel, kar je pri znanstvenih delih pač redkost. Avtor v 1. knjigi obravnava OSNOVNE ČINTELJE DRUŽABNEGA REDA. Tvarina je razdeljena na šest poglavij. Prvo obravnava osnovne pojme sociologije. Drugo je posvečeno posebej krščanski sociologiji. Tretje — najzanimivejše — govori o človeku, njegovi varavi, duši, izvoru, pravicah in dolžnostih. Četrto in peto poglavje obravnava vprašanje družbe in družabnega reda. V poslednjem poglavju pa je krasna razprava o krščanski pravičnosti in ljubezni. Pri vsebini je treba upoštevati še to, da je avtor knjige najboljši živeči slovenski sociolog in pa, da so v delu upoštevani že tudi najnovejši izsledki krščanskega socialnega nauka, zlasti socialno učenje papeža Pija XII., ki v sorodnih slovenskih delih še nikjer ni bilo obravnavano.

Ko smo kratko obdelali avtorja in delo, naj ne bo odveč, ako spregovorimo par besed še o založnici. Vsakdo, ki ima kjerkoli med slovenskimi izseljenci opravka s tiskom in založbo knjig, prav dobro ve koliko žrtev je potrebnih, da se nova knjiga more založiti. Poleg žrtev pa je brez dvoma potreben tudi zvrhan koš korajže. To korajžo je "Družabna pravda" z izdajo tega dela brez dvoma pokazala, saj je založba znanstvenega dela gotovo še bolj tvegana, kakor pa založba katerega romana. Če pa upoštevamo, da "Družabna pravda" vodijo v glavnem samo delavci in obrtniki, ki čez dan delajo v tovarnah in obratih, v poznih nočnih urah pa se v daljnem Buenos Airesu sestajajo k studiju socialnega vprašanja, tedaj šele moremo dobiti nekaj vpogleda v žilavo, vztrajno in dosledno delo te organizacije. Družabna pravda izdaja istoimenski razmnožen mesečnik, prireja številne tečaje in predavanja in se vsestransko trudi, da bi prežela slovenske izseljence z odrešilnih socialnim naukom, ki izvira izpodb Petrove skale. Naj omenimo še, da je v lanskim zimski sezoni (naše poletje op. ur.) avtor sam prva štiri poglavja knjige, ki jo pričakujemo, predaval na

socialnem krožku v Buenos Airesu. Ta tečaj je bil od začetka do konca polnoštevno obiskan. Ne deževje, ne burja nista mogla obiskovalcem zavreti poti na tečaj. Pot pa je v večini primerov znašala po eno uro vožnje na vsako stran. Zanimanje za stvarino se je iz študijskega večera v večer stopnjevalo.

Delo samo, njegov avtor in dr. Ahčinova SOCIOLOGIJA je eden največjih dogodkov na slovenskem knjižnem trgu v zadnjih letih. Zato naj bi si duhovniki in lajki, podjetniki in delavci, ki se zanimajo za socialno vprašanje — in kdo se danes za socialno vprašanje ne zanima? — pravočasno zagotovili vsak svoj izvod knjige.

Vesti iz domovine

NOVA KORITA SE OBETAJO

Propala slovenska inteligenca, ki je bila presita stare buržuazije in vodi zdaj ubogi narod v komunizem, bo dobila nekaj novih korit. Ljudska Pravica je zopet postala dnevnik. Tako bodo od zdaj naprej v Ljubljani 3 dnevnik trobili iste neumnosti. Še za en list jih je bilo preveč.

KAJ PA ZDAJ

2. maja je javil New York Times, da so trije jugoslovanski letalci, 2 Srba in en Bosanec, ki so bili v oni skupni, ki jo je Tito poslal v USA, da jih izvezbajo v letanju šobastih letal, prosili ameriške oblasti za azil, ker so siti Ttovega komunizma. Fantje so storili prav. Ako so res protikomunisti, imajo tukaj več prilike, da to v boju pokažejo. Za Tita še nihče ne ve, kaj bo napravil, niti tisti njegovi advokati v Washingtonu, ki imajo zanj vedno lepo besedo na jeziku.

VZGLEdni SLOVENSKI PARTIZANI

Na Ravnah (Guštanj) na Korškem so imeli prvega maja veliko partizansko zborovanje. Ko se je vračal posebni vlak preko Avstrije na Jesenice, je iz plombiranega vlaka odskočilo 22 udeležencev proslave in poiskalo v Avstriji zlato svobodo. Ko je par Čehov storilo isto, so znašli na zapadu ime "freedom train," in kasneje, ko jih je nekaj ušlo z letalom "freedom plain." To poročilo pa je po Reuterju prinesla samo New York Post, ki velja za precej levičarski časopis. Vsi drugi časopisi so bili kar tiho. Verjetno jim ta vest ne ugaja. Le kdaj bodo tudi ti listi našli svojo dušo! Do zdaj so peli Titu v glavno le hvalo.

NAGROBNI SPOMENIK NEZNANEMU KMETU

New York World Telegram and Sun prinaša te dni serijo člankov svojega dopisnika iz Jugoslavije. V prvem članku opisuje "mesto duhov," to je tisti Novi Beograd, ki ga je Tito gradil na drugi strani pri Zemunu in v katerega je zabil milijone denarja in potoke potu delovnega ljudstva in ki se zdaj pogreva v pesek. Tam, kjer naj bi stal park pred Titovim parlamentom, se mirno pasejo ovce. Kakor ta nastopaški načrt tako se bo tudi ves komunistični sistem zrušil nekoč in v prah, ker je zidan na pesek.

V drugem članku piše dopisnik, da bi moral nekomunistični svet postaviti spomenik neznanutemu kmetu, ker je to edini stan, ki se je z uspehom postavil po robu Titu in v trdi borbi na življenje in smrt dosegel, da se je končala z dekretom komunizacija jugoslovanske vasi. Ako nam bo čas in prostor dopuščal, bomo o obeh člankih še spregovorili.

NA PRAKŠE V USA

Trije jugoslovanski perutnarski strokovnjaki in sicer prof. Slava Živec iz Slavanske Požege, Tasa Stanković iz Beo-

grada in kmetijski tehnik zobotehničnega inštituta v Beogradu Franc Ločniškar so odpotovali v USA, da se v 10 tednih seznanijo z našim načinom reje perutnine. Stavimo, da so vsi trije dobri komunisti, ker jih sicer ne bi pustili Jugoslavlani sem.

ŠTEVILO NEZAPOSLENIH RASTE

6. maja so v Ljubljani zborovali šefi posredovalnic za delo iz vse Slovenije. V enem letu (od 1. aprila 1952 do 1. aprila 1953) so obravnavale posredovalnice 64.000 primerov nezaposlenosti. Novo službo so našle 45.000, 17.000 se jih je odjavilo, 10.760 pa je še vedno brez posla. Med nezaposlenimi je največ žensk, namreč 7.000. Na brezposelnih podporah so posredovalnice izplačale 68.132.000.

PRVI AMERIKANCI PRIŠLI NA DOPUST

Ljubljanski dnevnik piše, da je prispela prva skupina 47 Amerikancev dne 5. maja v Slovenijo. Dne 6. maja je prišla druga skupina, ki je štela 40 oseb.

NA OBISKE HODIJO

Mednarodnega majskega festivala v Wiesbadenu se je udeležila tudi beograjska baletna skupina. Jugoslovanski novinarji so odpotovali na obisk Zahodne Nemčije. Vojaška delegacija je pa šla na obisk v Izrael.

NE MOREJO NAJTI PRAVE IGRALKE

V Ljubljani bodo začeli snemati nov slovenski film "Vesna," ki mu je napisal scenarij Vladimir Pavšič — Matej Bor. Film bo obravnaval zgodbo pomladnih podvigov treh matulantov, ki se zaljubijo v mlado Vesno. Film bo režiral nemški režiser František Čap. Vse vloge za film so že oddane, samo Vesne še niso našli, čeprav so jo iskali po časopisju.

PA BO ZOPET DENAR

Ljubljanska mestna občina bo prodala okoli 300 hiš takozvane splošne ljudske imovine, to je onih hiš, ki so jih komunisti zaplenili raznim beguncem in obsojencem. Ena hiša bo stala od 500.000 do 2 milijona dinarjev. Tako bo prišla občina do denarja, komunistični veljaki pa do hiš. Kdo ima denar za nakup? Samo komunisti.

PTUJSKA TOVARNA PETOVIA SE VEDNO ČAKA

Med vojno je bila porušena tudi ptujska tovarna čevljev "Petovia." Po vojni so komunisti stroje odpeljali in obljubili, da bodo postavili kasneje večjo tovarno. Tega seveda niso storili, poslopje stare tovarne pa razpada naprej...

REGULACIJA SAVINJE TUDI ČAKA

Stara "gnila" Jugoslavija je začela regulirati Savinjo. Z regulacijo so prišli že do mesta Celja. Nato je izbruhnila vojna in regulacija je še vedno tam, kjer je leta 1941 prenehala. V Celju pa komunisti vsako leto sklepajo, kako bodo regulacijo nadaljevali. Ostalo pa je samo pri sklepih, neregulirana Savinja pa teče naprej in zavira predek mesta.

BREZZEMLJASI ŽE HUJSKO

Komaj so začeli komunisti razpuščati kolhoze, ki jim pravijo kmetijske obdelovalne zadruge, že so začeli brezzemljaši — to so tisti, ki niso imeli nobene zemlje in so po združgah samo komandirali — hujskati, naj vlada vzame bogatim kmetom zemljo in jo razdeli med "brezzemljaše." Pisali so celo Titu in Izvršnemu odboru v Beograd, naj sprejmejo nov zakon, po katerem ne bo smel imeti noben kmet več kot 10 ha zemlje. Odvišna zemlja naj se razdeli med brezzemljaše.

Pozdrav jugoslovan. delavcem

ob proslavi obletnice obeh papeških socialnih okrožnic 15. maja

Dragi delavci v Jugoslaviji! Ob proslavi obletnice obeh znamenitih socialnih okrožnic, Rerum Novarum papeža Leona XIII in Quadragesimo Anno papeža Pija XI vam vaši delavski tovariši iz svobodnega sveta pošiljamo bratske pozdrave. Če porablamo to priložnost proslave papeških socialnih okrožnic za naš pozdrav, s tem nočemo reči, da so naše besede in naše tople želje naslovljene samo na delavce katoliške vere. One veljajo prav tako tudi jugoslovanskim delavcem pravoslavne, muslimanske, protestantske, in drugih veroizpovedi. Vsi smo ljudje iste ali sorodne krvi, vsi smo otroci istega Očeta, ki ga priznavamo za svojega Boga, in kot taki imamo vsi enake osnovne dolžnosti in pravice. Smo bratje in ostanemo bratje, pa naj tudi pripadamo različnim verskim zajednicam in čeprav nas ločijo široka morja.

Delavci iz Jugoslavije, ki nas je komunistična revolucija doma pognala v širni svet, se teh bratskih vezi z Vami, ki ste ostali doma, živo zavedamo in jih v svojih mislih in srcih nosimo. Kadar koli imamo priložnost, bi Vam radi povedali, da mislimo na domovino in na Vas, ki prenašate jarem komunističnega gospodstva. Vemo, da tega jarma nečete. Vemo, da bi bili radi svobodni pri izgradnji strokovnih društev, svobodni pri izvolitvi delavskih predstavnikov, svobodni v uporabi sredstev za doseg delavskih pravic in svobodni v boju za boljše plače in boljše življenje.

Kaj je resnična delavska svoboda, vidimo tu v Združenih državah Amerike. Tu ne nadzorujejo delavskih društev nikakvi komunistični komisarji. Tu imajo delavci možnost, da si — če treba — tudi s štrajkom priobro svoje pravice, ako so svobodna pogajanja med vodstvom podjetja in izvoljenimi delavskimi zastopniki ostala brezuspešna. In to bi še posebej radi poudarili, da ameriško delavstvo, pa naj bo katoliško ali protestantsko ali judovski ali katere koli druge vere, soglasno priznava veliko važnost in pomembnost, ki jo ima socialni nauk obeh zgoraj omenjenih papežev in sedanjega svetega očeta Pija XII za socialni položaj delavstva po vsem svetu.

Govorimo Vam v imenu krščanskega delavstva, ki se je v begunstvu organiziralo v Srednje-evropsko zvezo krščanskih strokovnih društev. V tej Zvezi so delavci iz Poljske, Litve, Češko-slovaške, Jugoslavije in Madžarske. Naša skupna organizacija ima med drugim namen seznanjati svobodni svet s položajem delavstva v komunistično zasvojenih deželah in pomagati pri delu za Vašo osvoboditev. Toda pred očmi imamo tudi delavsko socialno ureditev po osvobojenju. Zato na študijskih večerih preučujemo ob socialni okrožnici Leona XIII in Pija XI in njun nauk primerjamo z delavsko zakonodajo in socialnimi uredbami v demokratičnih deželah ter iščemo poti, kako bi se delavske pravice najbolje zaščitile v naših osvobojenih domovinah, ne da bi se uničilo zasebno lastništvo in podjetnost in ne da bi delavstvo izgubilo svobodo odločanja. Papež Pij XII, na osnovi enciklik obeh svojih predhodnikov javno in odločno odklanja vsak socialni red, kjer bi bila zanikana naravna pravica do lastništva, bodisi potrošnih dobrin ali proizvodnih sredstev. Na drugi strani pa svetilke prav tako odločno obsoja kopičenje bogastva v rokah kapitalistov in zlorabo moči, ki

jim jo bogastvo daje, ker je vse to v nasprotju z naravnim zakonom. Vsi trije papeži jasno poudarjajo, da ima kapital gotovje socialne dolžnosti. Kajti obča blaginja je prva. Socialne krivice, ki jih povzroča krivo tolmačenje zasebne lastnine, se morajo v smislu nauka Katoliške cerkve odstraniti, ne da bi se zanikale naravne pravice do zasebne lastnine.

Poučno je primerjati ta osnovna načela krščanskega socialnega nauka s stanjem socialnega razvoja v Združenih državah ameriških in položajem delavstva v tej najbolj svobodni in demokratični deželi na svetu. Komunistični in marksistični učitelji vam pripovedujejo, da v Ameriki neomejene zasebne kapitalizem tlači delavstvo in ga zasvojuje. Ne rečemo, da je tu odstranjeno vse zlo kapitalizma, ki ga Cerkev napada. Ali res je, da v tej deželi nima nihče neomejene pravice do uporabe ali zlorabe zasebne lastnine. Kapitalizem in korporacijam so pristižene peruti z zakonom in lastništvo proizvodnih sredstev se mora držati gotovih omejitev, ki jih zahteva vlada, delavske organizacije in druga zastopstva svobodnih državljanov. Primorano je prispevati zelo znatno k splošni blaginji.

Delavstvo je v Ameriki svobodno, da se organizira v svojih delavskih strokovnih organizacijah in da preko teh razpravlja s zastopniki kapitala in korporacij o svojih pravicah in zahtevah povsem svobodno in brez

Dr. Ivan Ahčin:

DESET LET BOJA ZA SLOVENSKO AVTONOMIJO

(Nadaljevanje)

Vlada Stojadinović — Korošec — Spaho

Pogovori in pogajanja o tem, da bi opozicija prevzela oblast v državi so dolgo tekla. Dr. Stojadinović je bil v stiku z dr. Korošcem že v času, ko je bil Korošec še interniran na Hvaru. Vse, kakor se je to godilo z vednostjo kralja Aleksandra. Iz različnih okoliščin bi se dalo sklepati, da je kralj dal celo pobudo za bodočo politično kombinacijo, potem ko je spoznal, da z jugoslovenskim unitarizmom ne bo mogel rešiti notranje politične krize, ki se je zaradi odpora Hrvatov in Slovencev vse bolj stopnjevala. Potemtakem utegne biti res, da bi Aleksander premenil politično smer, ako bi živel.

Tako pa je ta naloga pripadla knezu Pavlu. Kneza Pavla, bratranca kralja Aleksandra, niso vzgajali za bodočega vladarja, čeprav je bil vzgojen v Oxfordu na Angleškem. Toda ni dvoma, da je imel resnično velike vladarske sposobnosti. Angleški pregovor pravi, da manire naredi človeka. Če je to res, potem je bil knez Pavle eden najboljših vladarjev. Po svojih manirah in nastopu je bil preprost, priazen, potrpečljiv, z velikimi in malimi, pa ob enem kneže vzvišen in skozi in skozi odličen. Po vrhu si imel vtis, da je njegovo ponašanje povsem naravno, pristen izraz njegove duševnosti. Bil je mož široke narobrazbe, kultiviranega umetniškega čustvovanja, hitrega in bistrrega umevanja, mirnega in treznega prevdarka, ki je pod slabotnim telesnim videzom skrival močno in vztrajno voljo.

Vse to je bil knez Pavle, ki je bil poleg vsega obdarjen z izrednim darom občevanja z ljudmi, tako da je svojega so-

omejitev. Tu socializacije, kakor jo uči in zahteva marksizem, ljudstvo noče. O tem noče niti slišati. In vendar je celemu svetu znano, kako visoka je življenjska raven ameriškega delavstva in kako on med vsem delavstvom na svetu daleč najboljše živi in se veseli vseh modernih tehničnih in civilizacijskih pridobitev prav tako kakor največji kapitalist. Izenačena sta v uživanju zemeljskih dobrin do stopnje, ki delavca zadovoljuje. Povprečen ameriški delavec ne živi — sorazmerno svojemu stanu — slabše kot predsednik Združenih držav. Kako to, da jugoslovanski delavci pri vsej diktaturi proletariata tolčete pravcato revščino in se borite obupno za vsakdanje boro preživljenje, dočim vaš "tovariš" predsednik uganja razkošje po kraljevskih gradovih in kupuje po svetu dragulje?? Vi pa v nekaj bogati Jugoslaviji stradate črnega kruha! Komunisti vedno obljubljajo, da bo bolje, pa je vedno slabše. Ali vam to ne da misliti, da je vaš komunistični ali socialistični sistem zanič? Zanič je, ker nasprotuje človeški naravi in naravnim zakonom, kakor jih uči oboja papeža v svojih okrožnicah. Danes, ko slavimo obletnico teh dveh velikih socialnih listin, dajmo obsoditi i nebrzdani kapitalistični i protinaradni brezverski marksistični sistem. Oklenite se z nami vred tudi vi nauka obeh socialnih okrožnic in skupno delajmo na to, da se v naši domovini Jugoslaviji čimprej ustvarijo pogoji za socialni red, ki bo zagotovil delavnemu človeku svobodno in boljše življenje.

besednika znal osvojiti z razumevajočo prijaznostjo in iskrenostjo. Vladar takih sposobnosti je umel utreti pot novi politični situaciji, ki je za unitaristične Jugoslovane pomenjala pravo politično heretizijo. Ljudje, ki so še včeraj bili postavljeni takorekoč izven zakona, vedno ogroženi, vedno preganjeni, zaznamovani kot protidržavni in nenacionalni, pognani iz lastne dežele, kakor dr. Korošec, so bili čez noč poklicani na najvišja upravna mesta v državi. Toda, ako sta Korošec in Spaho bila poznana po svoji politični delavnosti, je imel komaj kaj nad 35 let, bil med ljudstvom skoraj nepoznan. Pa je treba priznati, da je ta vlada v vsakem pogledu storila mnogo pozitivnega. Napravljeni so bili prvi koraki za sporazum s Hrvati, ki bi bil dopoljen še z ureditvijo slovenskega vprašanja, ako ne bi zunanji dogodki preprečili nadaljno konsolidacijo države. A kar je bilo glavno, razvoj v razkroj države je bil za enkrat ustavljen.

V novi politični kombinaciji so srbski radikali, na katere se je opiral Stojadinović, Koroščeva Slovenska ljudska stranka in Spahovi muslimani vsak za sebe obdržali popolno strankarsko politično avtonomijo, tudi kasneje, ko so se zaradi določil Živkovićeve ustave morali nazven združiti v skupno Jugoslovansko Radikalno Zajednico (JRZ). Hrvati so ostali izven vladnega bloka v dobrohotni opoziciji, pričakujoč političnega razvoja v pravcu svojih narodnih teženj.

Ne moremo se tu spuščati v podrobno naštevaje in ocenjevanje dela nove vlade, z kateri je dr. Korošec prevzel

resor notranjega ministrstva. Kdor pa je tiste čase doživel v domovini, se spominja, da je že sama navzočnost prvega moža našega naroda na tako važnem mestu prinašala pomirjenje in zaupanje v javno politično življenje. Tako velik je bil ugled, ki ga je Korošec užival v celi državi in ne le med Slovenci.

Mnogim bo še v spominu sprejem, ki ga je Slovenija pripravila dr. Korošču ob priliki evharistič. kongresa v Ljubljani ob koncu junija 1935 leta. Bila je to najveličastnejša verska prireditev, ki jo je Ljubljana kdaj doživela, a posebno je množice razgibala navzočnost nadškofa Jegliča in dr. Antona Korošca. Korošec je teden preje postal notranji minister. Prireditelji so se preje bali, da bi nasprotniki utegnili motiti red ob kongresu, motiti dovoz velikih množic, ki so se obetale, da bodo povzročili kak škandal ob nočni procesiji z bakljami. Toda sprememba vlade je pregnala vsako bojazen. Poročilo, da bo Korošec zastopal vlado na kongresu je elektriziralo množice. Ko se je pojavil na Stadijonu, ga je 150.000 glava množica pozdravila triumfalno, kakor ni še nobenega Slovenca. Kakor da bi mu slovenski narod hotel poplačati njegovo trpljenje in preganstvo, njegov trud in njegovo ljubezen do naroda. Kakor da bi mu hotel vliči moči za nadaljne borbe. Težko, da bi kak slovenski javni delavec kdaj doživel podoben ljudski triumf, kot ga je Korošec ob evharistič. kongresu v Ljubljani.

Ako je Korošec s svojim prevladajočim vplivom in ugledom bistveno prispeval k temu, da se je zaupanje v pravni red in nepristranost politične uprave pod novo vlado naglo dvigalo; ako je bilo očitno, da je bil Korošec osrednja, najbolj vidna in najmočnejša osebnost v Stojadinovićevi vladi, se pa po drugi strani ne more tajiti, da je tudi Stojadinović od svoje strani kot predsednik vlade in finančni minister bil moč na mestu in posebno v prvi letih pokazal mnogo dobre volje in tudi sposobnosti, da skupno s Korošcem pripravi tako politično stanje v državi, ki naj bi bilo sprejemljivo za vse tri narode.

Stojadinović v Korošču prva leta ni gledal le delovnega tovariša, marveč svojega političnega učitelja, kateremu je bil hvaležen, da je mogel ob njem sam rasti in se uveljavljati. Korošec pa mu je od svoje strani kar je le mogel, olajševal s svojo avtoriteto odgovorno predsedniško delo.

Složno sodelovanje med Korošcem in Stojadinovićem je v celotni državni upravi in tako tudi v Sloveniji rodilo lepe uspehe. Le tako je bilo mogoče povoljno rešiti za nas Slovence tedaj najvažnejše gospodarsko vprašanje, ki je ostalo odprto kot zla dediščina prejšnjih let gospodarske krize in nesposobne politične uprave: Ureditve kmečkih dolgov, sprostitve zamrznjenih kreditov in s tem oživljenje našega gospodarskega združništva. V to prevážno vprašanje je Korošec vložil vso svojo energijo, saj je rešitev slovenskega združništva bil eden glavnih pogojev, ki jih je Korošec stavil za stop v Stojadinovićevo vlado. Stojadinović je držal dano besedo in tako se je v nekaj mesecih to za slovensko gospodarstvo prevážno vprašanje ugodno rešilo.

Z ozdravljenjem je gospodarska kriza v Sloveniji bila v glavnem premagana. Banska uprava je prišla v roke SLS. Korošec je skrbel, da je dobila nekaj prepotrebnih kreditov, oziroma da je mogla lastne dohod-

ke v glavnem v Sloveniji uporabiti. Tako se je pričela gradnja cest, mostov, vodovodov, osuševanje močvirij in regulacija potokov. Razširjenje električnega omrežja, gradnja novih šol, začetek gradnje železnice, ki naj bi po krajši progi zvezala Slovenijo z morjem. A za afirmacijo slovenske samobitnosti je bilo posebnega pomena razširjenje ljubljanske univerze in ustanovitev Slovenske akademije znanosti in umetnosti, ki je na eni svojih prvih plenarnih sej Korošca v znak priznanja in zahvale izvolila za svojega častnega člana.

Vesti iz Slovenije

KOMUNISTIČNA VZGOJA

Tudi v Postojni imajo dijaški dom, ki ga vodijo komunistični vzgojitelji. Ze v šolskem letu 1952 so bili učni uspehi dijakov tega doma proti drugim mnogo slabši. Letos pa je od 91 dijakov tega doma v prvem polletju izdelalo samo 27 dijakov, 62 jih je padlo, 2 pa nista bila ocenjena.

ŠPANSKI RADIO NAPOVEDUJE SPORAZUM MED TITOM IN MALENKOVIM

Slišali smo že, da so se na jugoslovansko-romunski meji sestali Titovi in romunski delegati in razpravljali, kako bi bilo mogoče doseči sporazum med Titom in Malenkovim.

Radijske postaje se tudi javile, da je Molotov sprejel v avdijenci jugoslovanskega odpravnikar poslov Djuroviča.

Zdaj pa je španski radio iz Madrida javil, da je to približevanje že precej napredovalo.

Vsi diktatorji imajo navadno dobro obveščevalno službo. Mogoče velja to tudi za Franka.

Franko torej pravi, da bi bil Tito pripravljen zasesti Albanijo in jo kot 7 republiko vključiti v Jugoslavijo. Jugoslavija naj bi postala središče nove Balkanske federacije, ki bi bila seveda komunistična, a zavezničar Rusije. Železna zavesa bi zopet padla preko Jugoslavije.

Nas ta vest ne preseneča. Kakor je Tito mirne duše pustil Stalina in Ruse na cedilu, tako bo tudi še lažje Churchilla in zapadne prijatelje, ako mu bo to kazalo.

NA RAČUN SUŠE MOLZEJO SVET

Stara Jugoslavija je živela 23 let brez suše. Suša je sicer bila — povsod na svetu je tako, da je včasih bolj suho, drugič zopet bolj deževno — vendar ni Jugoslavija nikoli na račun suše dobivala kako podporo. V 7 letih komunistične vladavine smo imeli pa že kar dve suši. Zadnja je bila menda leta 1951. Zdaj sta že dve leti minuli, pa sprejema Jugoslavija še vedno na račun suše pomoč od zapada. Preko organizacije Church World Service (Svetovna cerkvena organizacija protestantov) so zbrali ameriški farmarji za Tita 125 ton semenskega žita. Koliko bodo od tega dobili kmetje, je drugo vprašanje. Delili bodo namreč komunisti. Stavimo, da bo v Jugoslaviji kmalu zopet suša — ako se ne bo Tito med tem pobotal z Malenkovim — saj so komunisti videli, da se da na račun suše zapadni svet dobro molzti.

BREZ KOMENTARJA

Dobesedno po Slovenskem poročevalcu od 6. maja t. l.: Ob priliki ankete o razdelitvi presežka sklada za plače, ki so jo imeli v velenjskem premogovniku, je izrazilo svoje mnenje 1169 članov kolektiva. Nad glasilo (1005) ali 87% jih je glasovalo za razdelitev, 124 ali 10% jih je bilo za gradnje, 40 ali 3% pa so bili nevtralni. Dodatek našega uredništva: Rudarji so vedno veljali za avantgardo proletariata in komunizma. Tole glasovanje pa kaže, da so tudi ti postali reakcija.

Dr. Josip Gruden:

Zgodovina slovenskega naroda

NOVI VEK: 1. Luteranstvo in cerkvena reforma med Slovenci

Ko je bil Bonomo upravitelj dunajske škofije in član dunajske vlade, se je tudi Trubar mudil nekaj časa na Dunaju in v Solnogradu 1. 1521, pa ni obiskoval vseučilišča. Pridobil si je dovolj znanja v nemškem in italijanskem jeziku, dočim sam pravi, da mu latinščina dela težave. Manjkalo mu je posebno globlje bogoslovne naobrazbe. Njegovo znanje je bilo povprečno toliko, kakor drugih nižjih duhovnikov v tedanji dobi.

V krogu tržaškega škofa Bonoma moramo iskati onih vplivov, ki so Trubarjevemu poznejšemu mišljenju in delovanju določili smer. Škof Peter, iz stare plemenite tržaške rodbine Bonomo, je slovel kot poznavatelj starin in latinskega slovtva. Zapustil je več latinskih spisov in pesmi. Cesarju Maksimilijanu je bil zelo priljubljen, zato mu je večkrat poveril zaupne diplomatske posle. Bonomo je pripadal oni struji med omikanci tedanje dobe, ki jih imenujemo "humaniste". Humanisti so stremili v prvi vrsti za slovstvenimi in znanstvenimi smotri, ker so hoteli poživiti študij starega rimskega in grškega slovtva, zgodovine in umetnosti.

Toda iz spisov poganskih pisateljev so se navzeli tudi mnogih njihovih nazorov o veri in pravosti. Zato so humanisti napadali duhovniški celibat, katoliško redovništvo, zametali so češčenje svetnikov, božja pota in vse to imenovali "praznoverne, razvade". Najprikladnejše bi jih imenovali "prosvetljeni" 15. stoletja. Trubar sam pravi, da je Bonomo na svojem dvoru razlagal dijakom poleg rimskega pesnika Vergilija, spise Erazma Rotterdamskega in znanstvena dela takih mož, ki so bili verski novotariji naklo-

njeni. Zato se ni čuditi, če se je Trubar že v zgodnji mladosti navzel proticerkvenega duha.

Menda še ni bil 22 let star, ko ga je škof okoli 1. 1530. posvetil v mašnika. V svojih pismih poudarja Trubar opetovano, da je omenjeno leto začel pridigovati in se imenuje "slovenskega pridigarja v Trstu". Po vsej priliki se je začelo Trubarjevo delovanje v tržaški minoritski cerkvi. Slovenska tržaška okolica takrat še ni imela lastnih župnij, temveč je morala mestna duhovščina oskrbovati pastiranje daleč na okoli. Ker je slovensko ljudstvo posebno rado zahajalo v minoritsko cerkev, je bilo zlasti tukaj treba slovenskih pridigarjev. Zato so tržaški minoriti od začetka 16. stoletja za slovenske okoličane vzdrževali po enega slovenskega pridigarja, ki je bil navadno svetni duhovnik. Tu je bilo večkrat pozorišče Trubarjevemu in delovanju v poznejših letih in tu sem moramo staviti tudi njegov prvi nastop.

Kmalu (1530) pa mu je bil odločen delokrog drugje. Tržaški škofje so imeli že iz leta 1480. v posesti župnijo Laški trg z vsemi podrejenimi vikariati, med katere je spadala tudi Lokca pri Radečah. Tu sem je poslal Bonomo mladega Trubarja, ki je bil menda župnijo že nekaj let preje od njega prejel (1527). Ker so bili dohodki cerkvenih beneficijev v tistih časih zelo skromni, si je Trubar izboljšal svoj gnetni položaj s tem, da si je pridobil tudi neko kaplanijo v Celju, kjer pa ni stalno bival. Splošno je v letih 1530. do 1540. pri njem opaziti, da se ni držal po cerkvenih postavah zaukazane rezidence, ker ga nahajamo zdaj v Celju, zdaj v Loki, zdaj v Laškem trgu ali v Trstu in kmalu tudi v Ljubljani.

V Loki se je pojavil prvi spor med novim župnikom in vernim ljudstvom. Sam pripoveduje, da se je ustavljal neki ženski, ki je pravila, da se ji prikazuje sv. Boštjan in sv. Rok in ji ukazujeta, naj se njima v čast nad župno in ljudi. Ako bi šlo tu le za dvomljive prikazni neke ženske, bi Trubarjev odpor ne bil ljudi tako v živo zadel. Toda stvar je imela drugačno ozadje. V preteklih stoletjih je bila najstrašnejša šiba božja — kuga, ki je v malih presledkih zopet in zopet morila po naših deželah.

Obupano ljudstvo ni vedelo drugod pomoči iskati, kakor pri Bogu in svojih patronih ali priprošnjikih. Ko je 1. 1529. kuga zopet lepo štajersko deželo izpremenila v tužno grobišče, je ljudstvo v radeškem okraju hotelo v čast sv. Roku in sv. Boštjanu, pomočniku zoper to strašno morilko, sezidati cerkev. Napravili so malo leseno kapelico, kjer so duhovniki maševali in nabirali darove za stavbo. Trubar je moral zelo strastno proti tej zidavi nastopiti, ker je vzbudil pri svojih župljanih toliko ogorčenost, da je bil prisiljen župnijo zapustiti. Seme novoverskih nazorov pa je gotovo že pričelo kaliti, ker čitamo, da so pozneje ljudje, ki so bili v verskih stvareh "hudobnega mišljenja", cerkev sv. Boštjana v Loki napadli in razgali.

Užaljeno ljudstvo je nato proslo akvilejskega patriarha, da jo sme iznova postaviti na varnejšem kraju, v bližini šentjurskega samostana (1576). To je sedanja loška podružnica sv. Fabijana in Boštjana na Poljanu ob gori Radež. (Dalje prihodnjič.)

1953		MAY					1953	
Sa	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa		
					1	2		
3	4	5	6	7	8	9		
10	11	12	13	14	15	16		
17	18	19	20	21	22	23		
24 31	25	26	27	28	29	30		

KOLEDAR

DRUŠTVENIH
PRIREDITEV

MAJ

31. — Oltarno društvo fare sv. Vida priredi ob 5. uri pop. večerjo v šoli sv. Vida.

AVGUST

2. — Pevsko društvo "Zvon" priredi izlet na M. Fabijančičevo farmo v Mantua, Ohio.

9. — Ohijski KSKJ dan na farmi društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ.

OKTOBER

18. — Oltarno društvo pri Mariji Vnebovzeti priredi v cerkveni dvorani družabni večer.

25. — Podružnica št. 25 Slov. ženske zveze priredi v cerkveni dvorani sv. Vida banket za 25 letnico obstoja.

December
6. — Pevski zbor "Slovan" ima koncert v AJC na Recher Ave.

J. B.:

Ljudje več mislijo

Veste verjetno iz izkušnje, da je pusto brati časopise, ki izhajajo pod Titovo oblastjo: vsi so pod eno taktirko in vsi morajo pisati, kar jim je naročeno, ne da, bi smeli preizkusiti, ali je resnično ali je lažnjivo. Ljudje niso neumni, da bi tega ne vedeli in zato res malo berejo časopise, veliko manj kot so jih včasih. Zato pa več premišljujejo. Včasih te misli sporoče po pismih posebno sedaj, ko imajo že malo več poguma — zaradi Amerikancev, ki gotovo v tem oziru vplivajo na vračanje v demokratičnost vsaj zunanje. Zato so pa pisma veliko bolj zanimiva, kot so bila včasih. Hoteli bi, da se sami o tem prepričate in vam navajamo nekaj iz takega pisma.

1. Najprej nekaj o vzgoji, o verski misli, ki je postala tako težko omejena samo na štiri cerkvene stene. "Zdi se mi, da imamo sedaj na vsakem koraku priložnost, da vidimo in premišlujemo, kakšne velike napake smo delali pri vzgoji mladine in ljudi in kako smo bili brezbržni! Pri veronauku sedaj zahtevam od otrok, da mi znajo na pamet tri poglobitvene stvari: vero, zapovedi in zakramente. Na to okostje navežem vse drugo, ampak naravnost za vsako debato in prakso. Vero morajo znati po 12 poglobitvenih resnicah in k vsaki morajo takoj znati povedati osnovno versko misel in kdaj jo praznujemo. To gre kar po številkah. Vedno imam pred očmi, kako bo moj fant branil svoje znanje in prepričanje, ko bo v tovarni ali kasarni ali na konferenci. Če ne bo mogel ali smel javno, da bo vsaj sam trden in na jasnem."

Matero se sedaj največja pomoč duhovniku, župniku. Zato mora župnik sodelovati z materami. "In se pogovorimo, kako je z otroki: ali hodijo k verouku, ali jih sprašuje, kaj je bila pridiga, itd. In še naprej ali otroci molijo zjutraj in zvečer, kje so v nedeljo. Postali smo idejni realisti, da moremo biti dobri in uspešni pastirji."

2. Toda velike zunanje težave ne smejo preprečiti duhovnega dela in napredka. Od župnika se veliko zahteva. "Seveda je težko nam in ljudem, ko jih uvajamo v nove razmere. Saj sami tudi še nismo popolnoma sigurni v korakih na tej novi poti. Tem težje je to, ker imajo ljudje še velike skrbi za vsakdanji kruh. Tudi borba za dobro razpoloženje je huda. Saj morajo biti vsem opora; danes je prijazen nasmehek dobrote in srčen pozdrav. Boli, boli pa, ko gledaš, kadar pastirji bežijo in so ljudje trdnjeji kakor duhovniki, srajca lepša kakor kolar, kadar vidiš raztrgan talar...! Toda tudi to je dobro, da Bog odkriva vsemu svetu pobeljene grobove, po katerih se skrivajo gojavci. Boli, ko vidiš, kako smo konservativni in da so otroci tega sveta mnogo bolj gibčni in na svoji poti hitrejši! Tolaži te pa zopet zavest, da hiti

samo čas, večnost pa stoji. In tudi danes "ima svoje konvertnice, ki so potem najboljše angeli varuhi bratom in sestram. Kjer sem prej služboval, jih je precej in so delavni. Anima naturaliter christiana!"

3. Še iz darilne pošiljke mu vzcvete nauk, znak, da so veliko bolj poduhovljeni kot smo mi tu. "Bog Ti plačaj za pošiljko! Saj nas tudi krepi in pogumi, ko vidimo, da pri vseh svojih križih hočete biti z nami na križevem potu. Mi bi radi bili vaši Simoni, duhovno vsaj skušamo biti. Toda mi bolj čutimo, da ste nam zacelili zemeljski žulj, ker smo pač oboji še na zemlji."

4. Potem se spusti na politično polje. Čudno zanimivo je to, kako se pri njih oblikujejo samostojna gledanja. "Tam v Ameriki nekaj vrtate s Srednjo Evropo. Mi smo z verskega stališča bolj za Balkan in se bojimo hrvaškega in nemškega šovinizma. Balkanska zveza! Pa se ne bomo več med seboj grizli eni za angleško sredozemsko pot, drugi za ruske Dardanele, tretji za nemški življenjski prostor od Moskve in Perzije. Verska unija je za Slovane prvi verski problem. Tu velja za nas: iščite najprej božje in drugo vam bo navrženo. Tudi moramo imeti čisto druga merila, kakor diplomati in politiki tega sveta: evangelij in njegove direktive. Saj smo katoliki v Jugoslaviji že dosti grešili. Hrvati so delali velike grehe in jih pokrivali z versko, tako umazano in raztrgano plahto. In če so tudi grešili Srbi, to za nas ne sme biti izgovor; mi imamo svojo miselnost ali bi jo vsaj morali imeti: "Na tem vas bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, če se ljubite med seboj." Mi smo pa vtonili v političnih prepirih in mesto, da bi poslušali Gospoda, ki nam govori vsak dan ali bi nam vsaj moral govoriti iz evangelija, smo pa idejno živeli samo iz časopisov, ki se tiskajo za en dan, po noči! To je bil naš zajetek in kosilo in večerja, kaj je rekel Radić, Šubašić itd. Zato nas je Bog udaril po ustih in danes se nam hvala Bogu časopisi gabi. Ostalo nam je samo božje pismo in sporočilo! In navodilo obenem!"

Kar je glede hrvatskih razmer, moremo izpustiti, dasi so zelo tehtne besede. Ali kaj hočemo, ko bi pa le razbesneli besedni nacionalnega šovinizma. Ni mogoče dvema gospodoma služiti: katoličanstvu in nacionalizmu po fašističnem vzorcu. Samo zaključek lahko navedemo: "Bosne ne bodo pokatoličani s prelito krvjo, ampak vsaj pomirili z ljubeznijo."

5. Pač pa se nas zelo tičejo besede o slovenskih razmerah: "Slovenske razmere so bile drugačne, vendar bi bilo treba marsikaj bolj približati evangeliju. Dobra politika gleda stoletja naprej, verska pa celo večnost, cigan je pa zadovoljen, če je dobil strgane hlače..."

Izgleda, da je dinastija zelo doigrala in bi bilo skoro odveč navajati besede o tem. Toda za nas Slovence so zanimive: "Dinastija, kakor je, je nemogoča, ker bo vedno naslon pravoslavlju in velesrbstvu. Če te opore nimata, ti dve ideji nista več nevtrini bratski in močni Jugoslaviji. Naj bi bila vsaka doba političnega razvoja priprava k boljši, novi obliki, ki bo bliže naravni."

6. K Srednji Evropi se še enkrat vrne, ker mu je zelo kočljiva stvar. "Zdi se mi, da tista baje krščanska Srednja Evropa ne bo toliko na verski bazi, da bo bolj služila politiki. Nemec je Nemec in dokler je ponižen, je farizej, ko pa pride k sapi, bo zopet tekla kri za njegovo nezasitost in ošabnost. Pri odhodu Nemcev mi je rekel nek nemški oficir: Nam je uspelo, da smo na Balkanu zasovražili vzajemno vse vere in narodnosti; tu ne bo miru petdeset let, ampak samo sovraštvo in prepir. Do takrat se bomo pa že opomogli in šli po tej poti naprej za svojimi cilji. "Ti pa gotovo niso verski niti evangelijski."

In naš cilj? "Vsak narod ima od Boga neko posebno poslanstvo poleg svojega posvečenja, ki ga dviga: naša jugoslovanska naloga je unija med pravoslavljem in katoličanstvom. Če hočemo, biti borci Boga, služimo svoji nalogi in poslanstvu!"

Najdaljša stavka

Najdaljša stavka v zgodovini sveta traja že petnajsto leto. Pred štirinajstimi leti je gostilničar v irskem mestu Dun Laoghairu Jim Donney odpustil nekakega natakarkarja brez pravega vzroka in utemeljitve. Sindikat je razglasil stavko za njegovo gostilno, da bi gostilničarja prisilili sprejeti natakarkarja spet v službo. Sindikat je postavil pred gostilno stražo, ki se že petnajsto leto menjava. Gostilničar in sindikat se odlikujeta s pravo irsko trmoglavostjo: Nobeden noče popustiti.

Tako se že petnajsto leto po dva sindikalna člana izprehajata pred gostilno in sindikat jim plačuje dnevnice. Gostilničar je zelo uslužen in čuvajem rad postreže. Menda vidi v njih nekakšno brezplačno reklamo za svojo gostilno. Pozimi, ko zapade sneg, napravi pred hišo celo gas da se lahko čuvaja pred njo

MALI OGLASI

Gostilna napredaj
Točilnica piva in vina ter restavracija v dobri okolici na St. Clair Ave. Proda se po zelo zmerni ceni. Samo \$3200. Tudi stanovanje 5 sob. Kličite Broker, SU 1-4121.

PRODA SE AVTO
CHEVROLET IZDELKA L. 1948, CLUB COUPE
V zelo dobrem stanju. Prodaja se radi odhoda k vojakom. Zglasite se po 4. uri popoldne. 16709 Waterloo Rd. (103)

Soba se odda
Opremljena snažna in mirna soba se odda solidnemu moškemu. Kličite EN 1-2647 od 2. do 7. ure. (102)

Posestvo napredaj
V Genevi na Rt. 20 velika zidana hiša, pripravna za restavracijo, točilnico ali motel. Velika vinska klet. Tudi stanovanje 7 sob. 6 akrov zemlje. Kličite Broker SU 1-4121. (m,w,f-x)

Stanovanje išče
Dva ali tri sobno stanovanje po možnosti z garažo v St. Clairski okolici od E. 79 do E. 55 St., išče samski moški. Ponudbe na upravo lista. —(104)

Napredaj
Pohištvo za jedilno sobo, orehovo, 8 kosov za kuhinjo, za spalnico iz javora in 3 kose iz orehovega. Zmerna cena. Na 7017 Hecker Ave., ali kličite UT 1-9721 zvečer. (103)

izprehajata. Gostilničar je star že 79 let in vsako leto priredi ob obletnici stavke bogato zakusko. To je edini dan v letu, ko čuvaja pustita goste v gostilno. Ker je

Moški dobijo delo

MATERIAL HANDLERS

(hand trucking)

(ročno vozilo)

55 do 60 let stari
1. in 2. shift

SUPERIOR DIE CASTING CO.
1001 London Rd.

(104)

MACHINE TOOL

OPERATORS

LATHE

MILLING MACHINE

BORING MILL

GRINDERS

Dobra plača od ure in dodatek za življenske stroške
Employment urad odprt dnevno od 8 do 5 pop., v soboto 8 do 12. Vprašajte za Mr. Anderson

NATIONAL ACME CO.

170 E. 131 St. at Coit (107)

Delo za moške

The A.G.A. Laboratories ima dela za splošno oskrbo za moške, katere zanimajo ugodni delovni pogoji in stalno delo. Delavske koristi, 40 ur na teden in nad ure. Oglasite se pri Mr. Sykora, 1032 East 62nd St. (105)

Jeklarna išče delavce

Jeklarna nudi izvrstne delovne možnosti v različnih oddelkih z možnostjo napredovanja. Dobra začetna plača in razne druge ugodnosti. Oglasite se v pisarni na Independence Rd., pod Clark Ave. mestom.

REPUBLIC STEEL

(may 25,27)

Aeronautical

Work

Grinders

(Production, Carbonyl and Toolroom)

Inspectors

(Line and Floor)

Tool and Diemakers

Also Operators for:

Boreamics

Automatics

(Multi-Single-Spindle)

Tool Room Lathes

Družba preskrbi kosilo, kavo, zavarovalnico, bolniško in zdravniško oskrbo. Liberalni sistem počitnic. Visoka plača od ure in poravnane življenskih potrebščin. Mora biti pripravljen delati katerikoli shift. 10% bonus za drugi in tretji shift.

Priložni lokal

Dobra transportacija

Radi boste delali pri

Jack & Heintz

17600 BROADWAY

Oglasite se v employment uradu v ponedeljek skozi petek 8 zj. do 5 por v torek do 9 zv.

Da bodo naši zaposlenci imeli prijetne počitnice in težko zaslužen počitek, bo Jack & Heintz employment urad zaprt kockem tedna za praznik.

Prosimo, prinesite izkaz U. S. državljanstva (m.25,27,29)

Ženske dobijo delo

Pomivalka

Išče se ženska za dnevno delo na stroju za pomivanje posod. Uniforma in kosilo preskrbljeno.

Smith's Restaurant

22305 Lake Shore Blvd. (103)

Tipkarice za delni čas

The American Gas Association Laboratories sprejme ženske izvežbane tipkarice v delno zaposlitev. Delovne ure po dogovoru. Kličite Mr. Hodgdon, EN 1-0475, Line 3; 1032 E. 62 St. (106)

gostilničar premožen in že zelo star, pravi, da se ne boji, da bi moral v stavki popustiti.

Oglašajte v "Amer. Domovini"

Moški dobijo delo

ASSEMBLERS

(morajo imeti svoje orodje)

Special Equipment

Visoka plača od ure
dodatek za življenske stroške, plačane počitnice in prazniki; skupna zavarovalnina in načrt za pokojnino.

THE OLIVER CORP.

19300 Euclid Ave.

KE 1-0300

(102)

TAPCO

ZDAJ IZBIRA
IZKUŠENE MOSKE
ZA

THE TEAM

PIPEFITTERS

(1/c)

MILLWRIGHTS

(1/c)

TOOLROOM HELP

TURRET LATHE

TOOLMAKERS

ALL TYPES OF

GRINDERS

POWERHOUSE MECHANIC

(mora imeti Ohio State Boiler

Operators licenco)

Pridružite se TAPCO

skupini še DANES

... Prilika za napredovanje
... Dobri delovni pogoji
... Delavske koristi

Employment uradne ure:

Ponedeljek do petka: 8 zj. do 5 pop.

Soboto in nedeljo

8 zj. do 3:30 pop.

Prosimo prinesite izkaz državljanstva

Mora biti pripravljen delati vsak shift

THOMPSON

PRODUCTS, Inc.

23555 Euclid Ave.

(C.T.S. Bus 28)

(105)

Assemblers

NI POTREBNO NOBENE

PREJŠNJE

PREIZKUŠNJE

TUDI IZKUŠENI

Metal Finishers

Gas and Arc Welders

Paint Sprayers

Torch Solderers

Trimmers

Morajo biti pripravljeni delati

1. in 2. shift

SPREJEMAMO PROŠNJE

za zgornja dela od moških, katere za-

nima delati v produkciji "station wa-

gon in panel truck bodies".

VISOKA PLAČA OD URE

DELAJSKE PODPORE

Pokojnina, zavarovalnina, bolniška po-

pora, plačane počitnice, plačani praz-

niki.

Oglasite se v našem

Employment uradu

8 zj. do 5 pop. dnevno

</

J. S. BAAR

Golobček

"Kako ne bi žrtvoval, ko govorite o kuni. Pa to je zaman, zdaj je ne prekanite in ne ujamete v past. Počakajte s tem, da pritisne hujša zima. Tako. Gospod revident pravi, da je trešticki gospod župnik bolan."

"Tudi mi tukaj smo bolni. Naloh in kašelj ima skoraj vsak drugi človek."

"Ne tako, bojda je resno bolan, celo v zdravilišče je baje moral, ves mesec je tam prebil, malo se mu je obrnilo na bolje, toda pravijo, da zdravnik že zopet k njemu hodi."

"Daj Bog, da ozdravi," je povsem brez zanimanja, le iz gole poslušnosti in tjavendan izgovoril te besede, ko je gospod župnik utihnil in čakal, kaj poreče.

"Daj Bog, daj Bog! Toda kuha ga nevarna bolezen, sladkorna bolezen, ta bi ga utegnila streti zlahka in zavratno, ne da bi pričakoval."

"No da, v božnih rokah smo! Vsi bomo morali nekoč umreti."

"Da, zares," je žalostno zavzdihnil gospod župnik, nenadoma pa so mu oči zagorele in

s povsem drugim glasom je zapretil Holoubku: "Seveda, za vas bi bila to sreča! Niti šest let ne bi kaplanovali in župnija bi vam padla v naročje kot zrela hruška. Jaz sem petnajst let čakal nanjo."

"Meni? Župnija?" se je čudil kaplan. "Katera pa?"

"No, tresticka vendar. Saj o njej govoriva."

"Toda gospod župnik je še živ."

"Pa nevarno bolan; kaj če ga Bog pokliče k sebi?"

"I, kdo bi na to mislil!" Holoubku je stvar postajala zoprna in želel je razgovor pretrgati. Župnik pa ni popustil. "Da, Jožko, jaz mislim na to, namesto vas. Vi ste edini kaplan na patronatu, župnija bo brezdvomno vaša, nikdo vam je ne more prevzeti in zato morate letos dati kunam in dehorjem, pastem in škripcem mir. Priglasili se boste k župnijski izkušnji in v dolgih zimskih večerih lepo novite dogmatiko, moralko, katetiko, pravo in pastoralko; saj vam je najbrž v teh letih, od kar ste zapustili semenišče, dodobra izpuhtela iz glave. Kakor vidite, za zabavo bo preskrbljeno — pa se še jaz kaj naučim od vas."

Holoubku se je stemnilo pred očmi: iz teme pa so rasle bele, gosto popisane pole predavanj, debeli, trebušati učbeniki, lepo v pare zložena latinska vprašanja, zelena miza, resni profesorji za njo. Streslo ga je.

"Menda ne mislite resno?" je vprašal čez hip.

"Zelo resno. Sam vas bom priglasil k župnijski izkušnji."

"Niti ne sanja se mi o tem, niti trohice veselja do učenja ne čutim."

"Vidite torej. In to pravite že zdaj. Stvar bo pa iz leta v leto hujša. Čim dalje, tem bolj vam bo znanje puhtelo iz glave, vaša učenost bo bledela, spomin pešal. Jožko, kar lepo poslušajte! Vedite, da mislim le dobro, danes še z majhnim trudom osvežite in poživite vse, kar ste se v semenišču učili, nekaj skušnje v duhovnem pastirstvu ste si tudi pridobili, razgledali ste se, v življenju, ne obotavljajte se torej, da boste imeli za vsako morebitno naključje papir v roki."

Holoubek je povesil glavo. V duši je moral pritrditi razlogom. Poznal pa je tudi gospoda župnika, da zelo nerad trpi ugovor, če si kaj vtepe v glavo.

"Prosim, za to nimam niti potrebnih pripomočkov," je še skušal slabotno oporekati, čeprav je naprej vedel, da zaman.

"Pripomočki, pripomočki! Kakšni pripomočki —" je gospod župnik užaljen mahal z rokami — "le ne slikajte si tega tako težko! Saj ne boste delali rigorozno. Glavno je, da se takoj, še danes vržete na delo. Sicer pa lahko skupaj ponavljava, meni tudi ne bo škodovalo, če sprašim malo svoje znanje in zamašim vrzeli svoje učenosti."

Holoubek je šel od večerje v kaplanijo kot obsojenec. V glavi mu je rojilo, kako je s tem bilo v semenišču, kako so vzajemno študirali, se med seboj spraševali, razpravljali, razlagali si težja mesta in se igranje učili. Zdaj pa sam —. Gospod župnik se ponuja seveda, toda njega vendar ne more zastrepeljati s citati in kanoni. In Holoubek je v dolnjem, najnižjem predalu knjižnice začel prebirati zaprašene sešitke in knjige. Otiral jih je in pri tem se mu je zdelo, kakor da obenem pravi tudi obledle spomine na se-

menišče; v njegovi glavi je oživel "vojak", ki se nanj že dolgo ni spomnil, smejal se je sveži in veseli čuk Souček, družina "Dimovcev", kreditno društvo "Pomoč", "Čebelica"; vse se mu je živo prebudilo v njegovi misli.

Listal je po teh papirjih in videl, kako so težka in važnejša mesta rdeče in plavo podčrtana, tu in tam je prebral ob robu tudi kako opombo, ki mu je v hipu pričarala v misel trenutek in razpoloženje, ko jo je pisal. Zdajci pa mu je oko obtičalo na strani, ki je bila od zgoraj navzdol s svinčnikom prečrtana, nad njo pa je rdel velik klicaj in besede: "Vide 'ožemek!'"

Holoubek se je udaril ob čelo, se zamislil in zavzdihnil: "Samo če jih še ima!" Takoj se je usedel in pisal Součku. Pisal mu je v dom katoliških pomočnikov, kjer je bil Souček predsednik in razvijal tako blagoslovljeno delovanje, da se je glas o njem širil po škofiji, s spoštovanjem in občudovanjem so izgovarjali njegovo ime, časopisi so pisali o njem vedno le pohvalno, spadal je že k tako imenovanemu škofijskemu štabu in je bil naprej določen še za višja in častnejša mesta.

Urni Souček mu je takoj odgovoril. Poslal mu je "ožem-

ke" in priložil toplo, pristrčno pismo, kako se ga veseli — njega žida, da naj le pride, pa glave naj si preveč ne tare z učenjem, da mu končno tudi on enkrat pomore, ker se pozna z vsemi ekzaminatorji osebno, to da ni več tako, kot je bilo, saj bo videl in se čutil, morda mu bo žal, da ni prevzel vodstva pomočnikov in je njega — Součka predlagal. Drugje da teh nekaj dni, ko bo delal skušnjo, ne sme stanovati kakor v pomočniškem domu, kjer je za "potpničke" dobro poskrbljeno, da bo v kuhinji, takoj ko pride, ukazal "duplex primae classis cum octava," (Praznik prvega reda s osmino.) da zakolje pitano tele, speče podpepelike, da mu tudi noge umije, če bo želel, da mu poda kalimo — pipo miru, da zapleše najslavnejši kalimevski ples in zapoje slavošpev njemu na čast — vse kakor nekoč v semenišču.

"Čuk — se mi spremenil!" je zadovoljno mrmral Holoubek in je silno zahrepenel videti ga, posedati z njim, poslušati njegovo govorjenje, pogledati v njegove odkritosrčne oči.

"Torej ste že začeli študirati?" ga je nekako po tednu vprašal gospod župnik in mislil, da mu kaplan odgovori: "Ne še, ne ljubi se mi," pa se je ure-

zal. Holoubek se je nasmehnil in prikimal.

"Že, gospod župnik, in hitro bo šlo. Souček mi je poslal 'ožemke'."

"'ožemke'?" Kaj pa je to, prosim!" je začudeno vprašal gospod župnik.

"Jih za vaših časov niste rabili?"

"Ne spominjam se."

"Potem bodo najbrž čukov patent. Denarja ni imel na pretek, sešitke litografiranih predanj je stal štiri desetice, tiskana knjiga pa nekaj zlatnikov. Souček jih ni kupoval, temveč je pisal na četrtinke papirja jedrnatih izvlečke poedinih poglavij. Čudovito je znal izločiti vse

For your VACATION welcome to CHRISTIANA LODGE

Slovenian Resort

• The Hotel has 30 rooms with connecting showers. Central dining room, with American Slovenian cooking. All sports, private beach, boating and fishing. Cater to overnight guests. 260 miles from Cleveland. Located on U.S. 112. Write for folder.

CHRISTIANA LODGE

DOMINIK and AGNES KRASOVEC

Rt. 1, Box 175

Edwardsburg, Michigan

Phone 9126 F5

nepotrebno in s klenimi besedami, pregledno in jasno zajeti bistvo stvari. To je bil nekaj kratke obsega, zgoščen izvleček predavne stvarine, na široko raztresene in razvlečene v debeli knjigi. Tem njegovim izvlečkom so rekali 'ožemki'."

In to je zadostovalo zakušnja?" je skrbelo gospoda župnika.

"Popolnoma!" je zamahnil Holoubek z roko. "Čuku so

'ožemki' prinašali celo dohodke. Trgali so se zanje, posebno ko so se bližale skušnje in je bilo treba vso stvarino hitro ponoviti. Souček je za zavitek tobaka uslužno posodil 'ožemek', celo dva ali tri, kakor je kateri del knjige terjal, in v takih časih si je gmotno tako opomogel, da je tudi dolgove plačal."

(Dalje prihodnjič.)

Oglašajte v "Amer. Domovini"

Pozor! Pozor! Važno za vse!

Na obisk v staro domovino

Veliko rojakov je v zadnjih letih obiskalo našo staro domovino SLOVENIJO. Različno je bilo njihovo mnenje o tamkajšnjih političnih in gospodarskih razmerah, toda vsi so hvalili LEPOTO naše stare domovine in pripovedovali o neštetih zanimivostih, ki so jih tam videli. Na poti v domovino si je večina naših rojakov ogledala tudi PARIZ in druga velika mesta Zahodne in Južne Evrope. Užitek in veselje, ki so ga dosegali obiskovalci naše stare domovine in Evrope užili, vlečeta tja tudi druge. V velikem številu se prijavljajo. OPOZARJAMO ONE, KI ŽELE ŠE LETOS OBISKATI STARO DOMOVINO, NAJ SE JAVIJO ČIM PREJ!

Z ladjo ali letalom

Potovanje je možno z LADJO ali LETALOM. Potovanje z LETALOM je veliko hitreje in manj naporno, torej primerno posebno za STAREJŠE LJUDI in za take, ki NIMAJO NA RAZPOLAGO VELIKO ČASA.

Pomagajmo sorodnikom in prijateljem

Jugoslavija še ni prebrodila gospodarskih težav, ki sta jih povzročili zadnja vojna in v zadnjih letih posebno suša. Zato je blago v razmerju z zaslužkom precej drago. Le redki so predmeti, ki jih v Jugoslaviji danes ne morete kupiti — če imate seveda DENAR. Vsem onim rojakom, ki imajo v Jugoslaviji prijatelje ali sorodnike, katerim bi radi pomagali, smo na razpolago za pošiljanje DENARJA — to je NAJBOLJ PRIPRAVNO in seveda tudi za pošiljanje MOKE in paketov s HRANO. Odpremljamo tudi vaše lastne pakete, ki jih prinesete v naš urad.

Vse pošiljke zajamčene!

AUGUST KOLLANDER

6419 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-4148

Želiš v osamljenosti zvestega prijatelja? Ga privočiš svojim dragim? Naroči čimprej slovenski splošno misijonski mesečnik

"KATOLIŠKI MISIJONI"

V mesečnih obiskih te bodo razveseljevali ob tridesetletnem jubileju svojega obstoja skozi leto 1953 na 680 straneh. Urejevani od slovenskih lazaristov in tiskani v Buenos Airesu, ti bodo prinašali ob sodelovanju številnih slovenskih misijonskih pionirjev zanimiva poročila iz vseh delov sveta. Ob številnih lepih slikah boš lažje razumel aktualne članke, strahovito borbo človeštva za zmago dobrega nad zlim. Prijetno razvedrilo, široka razglednost, sočutje za duhovno bedo bližnjega, globoko cenjenje tvoje vere bodo bogati sadovi tega branja. V zahvalo se potrudi, da bodo KATOLIŠKI MISIJONI brani v sleherni pošteni slovenski hiši v izseljenstvu, od vseh, ki jim ni vseeno, kam svet drvi.

Naročite Katoliške misijone takoj ali zahtevajte prve številke na ogled: Lenček Ladislav, Calle Cochabamba 1467, Buenos Aires, Argentina.

Za U.S.A. in KANADO samo \$2 letno, s pestro prilogo "MISIJSKA NEDELJA" na 178 straneh pa \$1 več. Pišite na naslov:

REV. CHARLES WOLBANG, C.M.
500 East Chelton Ave., Philadelphia 44, Pa. U.S.A.

FRANCE GORŠE
AKADEMSKI KIPAR

Izvršuje vsa dela cerkvene in liturgične umetnosti po lastnih izvirnih načrtih, tudi postaje križevga pota v bakru, mavcu ali v žgani glini. Izvršuje tudi načrte za slikana okna, paramente, prapore, kelihe in monštrance.

6519 St. Clair Ave. Tel. HE 2-1290
Cleveland 3, Ohio

1907

1953

Naznanilo in Zahvala

Žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrla naša ljubljena soproga, mati in sestra

Angela Polis

Previdena s sv. zakramenti je zatisnila svoje mile oči dne 24. aprila 1953. Rojena je bila 9. avgusta 1907 v Eveleth, Minnesota. Odtod je s starši odšla v stari kraj ter se vrnila v Ameriko leta 1925.

Pogreb se je vršil 28. aprila 1953 iz pogrebnega zavoda Jos. Zele in Sinovi v cerkev Marije Vnebovzete na Holmes Ave., kjer je za mir in pokoj duše pokojnice bila darovana sv. maša zadušnica. Po opravljenih cerkvenih in verskih obredih je bilo njeno truplo prepeljano na pokopališče Kalvarija in tam položeno k zemeljskemu počitku.

V dolžnost si štejemo, da se s tem iskreno zahvalimo Father Ruparju za darovano sv. mašo, za podelitev sv. zakramentov in za spremstvo na pokopališče. Father Matija Jager in Father Cimperman pa naj sprejmeta našo toplo zahvalo za obiske pokojnice med njeno boleznijo in za tolažilne besede, s katerimi sta ji lajšala zadnje dneve življenja.

Toplo se zahvalimo vsem, ki so ob krsto pokojnice položili tako lepe vence cvetja in ji s tem izkazali svojo ljubezen, spoštovanje in zadnjo čast.

Iskrena zahvala vsem, ki so dali za sv. maše, ki se bodo brale za mir duše naše drage pokojnice.

Iz srca se zahvalimo vsem, ki so pokojnico prišli kropiti in molit ob njeni krsti, kakor tudi vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti na pokopališče.

Posebej se zahvalimo članicam in članom društev, ki jim je pokojnica pripadala: sv. Jožefa št. 169 KSKJ, podruž-

ljubljena soproga in draga mati, spavaj v miru v blagoslovljeni ameriški zemlji in lahka naj Ti bo gruda Tvoje ljubljene domovine!

Še mlada in polna življenja si bila, ko prišla je smrt in Te ugrabila iz naše je srečne družine. Pogrešamo Te in prazno je zdaj, v hiši, na vrtu, povsod . . .

Žalujoči ostali:

LEOPOLD, soproga
ALICE, ANN por. SIBERT, hčere
MARY SLUGA, sestra
RALPH, zet
V starem kraju zapušča dve sestre in enega brata
Cleveland, Ohio, 25. maja 1953.

nica št. 10 SZZ in Oltarnega društva pri fari Marije Vnebovzete, za lepo slovo od svoje sestre.

Iskrena zahvala pogrebem, ki so nosili krsto.

Mr. Rakarju in njegovemu zboru izrekamo toplo zahvalo za lepe žalostinke ob krsti pokojnice.

Našo zahvalo naj sprejmejo vsi, ki so na dan pogreba dali na razpolago brezplačno svoje avtomobile za spremstvo na pokopališče.

Iskrena zahvala vsem, ki so nam pismo ali ustmeno izrekli svoje sožalje, kakor tudi vsem tistim, ki so nam v teku bolezni in ob času smrti naše drage pokojnice stali ob strani s svojo pomočjo in naklonjenostjo.

Hvala pogrebniemu zavodu Joseph Zele in Sinovi za vzorno voden pogreb ter za vso prvovrstno vsestransko postrežbo.

Zastoj naše želje, da pridi nazaj, nič več ni vrnitve odtod. Bomo mislili na Te, molili za Te, in z ljubeznijo čakali dne, ko Bog naš preljubi bo združil nas vse, v raj, kjer sreča ne mine!

V **blag spomin**
PRVE OBLETNICE SMRTI
NASEGA DRAGEGA SOPROGA IN OČETA

Charles Grajner

ki je umrl 25. maja 1952. leta.

Leto dni je že minilo,
odkar si šel od nas,
pa svež spomin na Tebe je,
kot bil je prvi čas.

Truplo Tvoje zdaj počiva,
v hladni zemlji mirno spi,
duša pa že raj uživa,
se pri Bogu veseli.

Žalujoči ostali:

MARY — soproga
CHARLES, MARY in ANNA
sin in hčere

Cleveland, 25. maja 1953.

V **blag spomin**
SMRTI NASE LJUBLJENE MATERE

Mary Noda

ki je umrla 25. maja 1952. leta

Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči,
tam sonce sreče Ti ne ugasne,
resnice sonce ne stemni!

Žalujoči ostali:

SINOVI in HČI
Cleveland, Ohio, 25. maja 1953.